ناول
لوی امپراتور
Ketabton.com
لیکوال: سید ادریس سادات

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه

نــــوم . امپراتور *ناول*

لیکوال . سیــد ادریــس *ســادات*

کمپــوز . پـخـپـلـه لیــکوال

پښتی ډیزاین . طیــب سکـــــون

مرسته . سعیــد جـــواد

د لیکوال شماره . 0731363201

چاپ کال . 2023 / 2 / 29

چینل . https://youtube.com/@sadattv1?si=q6lTxJVPfU5_TkP5

گروپ . https://chat.whatsapp.com/HerXXDLt9tM75o1BpOrBFN

په خپل نوم د خپرولو حق يې هيڅوک نلري...

S A

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

دا ناول دې زما خوږو او زړه ته رانږدې والدینو ته ډالۍ وي.

دا د هغوی د دعاګانو بر کت دی، چې زه اوس د داسې ناول په لیکلو بریالی شوم.

او ستاسې تر لاسو مې درورسوه.

الله تعالی دې ماته زما والدین او تاسې ته ستاسې والدین ژوندي لري.

او خدای دې یې هیڅکله هم زموږ له سره نه کموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیت:

امپراتوري د جهان تبه دې اجل ونیسي.

د امت سپین لاسونه ژبې دې یرغل ونیسي.

دلته راغلي جنګ بایلونکي دې لړ وپوښتل شي؟

څوک خو دې نر شي له غازیانو دې کابل ونیسي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل

د لمونځ وخت دی.

زمان خان يې له خوبه پاڅاوه.

سترګې يې وموښلې، د اوداسه په نيت يې خپلې مټې بډ وهلې.

بيرون په کلي کې د يخو اوبو شړا خته د کلي يخه هوا او سړه سيلۍ لګيده.

ژر. ژر يې اودس وکړ.

او په منډه يې په کور کې په چينجن پوزي باندې خپل لمونځ اداء کړ.

د سهار خړه وه.

او د کلي په لرې غرو رغو کې يو، نيم د ليوه اواز اوريدل کيده.

زمان خان خپل رب ته لاسونه لپه کړل:

ياربه!

لکه څرنګه چی دې يوه نيمه پيړۍ مخکې صفويان د شاه محمود په لاس ذليله کړي وو.

خدايه! وس يو بل شاه محمود پيدا کړه، تر څو د صفويانو د ملا تير ورمات کړي.

خدايه! زموږ هيواد يو خپل واک هيواد وګرځوه.

ياربه! موږ خپل پخوانی نوم بايللی دی.

اوس نو د خراسان په نامه هيڅ هم د ځمکې پر سر نشته خدايه!

ته خو زموږ دا بې وسه هيوادوال دومره طاقتورکړې، چی دا څلور لوې قوتونه مات کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دم غوغا ګډه شوه!

زمان خان له کوره بیرون ووت!

ټولو خلکو له یو بل سره خبرې کولې.

زمان خان هم له یوه تن څخه وپوښتل:

ورور جانه! څه خبره ده، دا ولې نن په کلي کې شور دی.

هغه ورته وویل:ولې ته خبر نه یې؟

نه !

خبر شه پښتنو، تاجکو، ازبکو، چار ایماقو او ترکمنو ډلو د کابل سیند په ورځیرمه راغو, او بانډو, بلخ, کندز, اندخوی, سرپل, شبرغان, هرات, او بادغیس کې د نادر پر وړاندې د خپلواکۍ بیرغونه راپورته کړې دي.

زمان خان د دې کلي پوه او هوښیار مشر دی، او د ټول هرات واګې په لاس کې لري.

د هرات ټول خلک یې یو موټی کړل، او یو لوی فوځ یې ورڅخه جوړ کړ.

تر څو دوي هم د خپلواکۍ بیرغونه راپورته کړي، او د خپل هیواد راتلونکی روښانه کړي.

په دی ورځ دوه تنه نایان د ابدالیانو کلي ته راغلل, د همدې کلي خلکو ته یې خبر راوړ.

چی نورو ولایتونو کې مقاومت کوونکي په توپونو کښیناستل،

هر ځای کی یې پاڅونونه غلي کړي دي.

که چیرې تاسی دخپلواکۍ بیرغونه راپورته کړئ، نو فکر نکووم که کوم تن درکې ژوندی پاتې شي او نادر به تاسې ټول، لکه د خشاک وسوزوي.

دا دوه نفر ولاړل زمان خان د هرات ټول فوځ پخپل لاس کی ونیو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د هغوی روحیه ډیره کمزورې شوې وه.

علت یې دا وو.

چې هغو دوو نایانو د دوې په دماغو کې سخته ویره اچولې وه.

او دا خبره رښتیا ده.

چې هغه وخت په ټول خراسان کی د شورشونو د غلي کولو لپاره سختې وینې تویې شوې خو چې یو ځای کې به یې د خلکو پاڅون غلی کړ.

بل ځای کی به ورته راولاړ شول.

زموږ د وطن والو سر کښي د هماغه وخت نه خلکو ومنله او تراوسه یي یادوي.

زمان شاه د خپلې پوهې او زیرکتیا نه په کار اخیستنې سره د ټول فوځ سر ورخلاص کړ, او د جنګ لپاره یې ښه قوي تابیا ونیوله.

زمان شاه د هرات ټول فوځ د صفویانو د دولت سره د ډغری وهلو په پار چمتو کړ.

په همدغې کال نادر هرات ته ترکمان صفي قلي خان راولیګه.

چې لښکر یې په توپچي ځواک او شوبلو هم سمبال وو.

ترکمان صفي قلي خان یې خاص د ابدالیانو د ټکولو لپاره هرات ته رالیګلی و.

***

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان تر مشرۍ لاندی ابدالي ځواک روان شو.

زمان خان د خپلی کورنۍ سره مخه ښه وکړه, ځکه د داسې یو لوې قوت سره د جنګ نه وروسته د انسان ژوندي پاتی کیدل, هیڅ امکان نلري.

زمان خان خپل مشر ځوي زولفقار خان نه پریښود, تر څو جنګ ته لاړ شي خو مور يې ورڅخه منعه کړ.

زرغونه د زولفقار خان مور ډیره زړه وره او پر وطن مینه میرمن ده, ځکه يې خپل خاوند هم د جګړی څخه منعه نکړ.

ټول ابدالي فوځ د زمان خان تر مشرۍ لاندی تر کافر کلا پوری راووت.

تر څو مرثیه يې ورڅخه فارسیان ونه نیسي.

د صفویانو فوځ يې له کومې اندیښنې د ابدالي دام ته وغورځید.

هغه داسې چی, هغوي پخپله بغیر له کومې ویرې کافر کلا ته ننوتل, او یو دم د مخې له لورې پرې یرغل وشو.

مخامخ جګړه پیل شوه.

د کارپوه ابدالي زمان خان ټوپک لرونکي ځواک, په صفوي لښکر کې اورونه بل کړل.

د درد زګیروي يې اسمان ته پورته کیدل, او د صفي قلي خان ټول لښکر د ماتې په ویره کې شاته روان شو.

د کافر کلا څخه هر تن د تیختې په حالت کی وو. د اصفهان دولت ته دې جګړې ډیر زیات تاوان ورساوه.

د صفي قلي خان فوځ دړې وړې شو, او همدا فوځ يې د مشهد په لور تیختې ته اړ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابدالیانو د یو ستر قوت د ماتولو په پار د الله اکبر ناری ووهلې.

صفي قلي خان چی د خپل فوځ ماته پخپلو سترګو ولیدله.

نو د ژوند څخه یې مرګ غوره وباله، پخپله هم د باروتو پر بګۍ کښیناست.

او اور یې ور لاندی کړ.

ځان یې درې ورې کړ.

1132کال

کافر کلا هم هاغه پخوانۍ کلا پاتې نشوه.

او د صفي قلي خان او ابدالیانو جنګ په وینو سره او په اور توره کړه.

تر دې جنګ وروسته بیا نادر د ابدالیانو او خاصکر زمان خان سره کار ونه لاره.

زمان خان دوه نیم کاله ښه په ارامۍ برم اوعزت سره په خپل هرات حکومت وکړ.

په کال1135کی

ابدالي احمدشاه وزیږید.

خو په همدی کال یوه بده پیښه رامنځته شوه.

او هغه دا وه:

چی په همدې کال کې یې پلار له لاسه ورکړ.

د احمد خان د خپل ژوند لیکنه:

زما پلار په همغې بدبخته کال وفات شو، په کوم کال کې چې زه دې یې خونده نړۍ ته راغلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاش چې نه وای راغلی.

زما پالنه زما مور زرغونې او زولفقار لالا په غاړه واخیسته.

زه تر ډیره وخته پدې نه پوهیدم، چې زما پلار وفات شوی.

او ذالفقار لالا می مشر ورور دی.

ځکه د هغې په شتون کې ما هیڅ د پلار کمی ندی محسوس کړی.

په لنډه معنا;

ما چې د خپل پلار په توګه پیژندلی دی، هغه ذولفقار دی او مور مې زرغونه ده.

خو وروسته مې په هر څه باندې سر خلاص شو.

زما پلار زمان خان د ټول هرات د خلکو واکمن ؤ.

ترکمان صفي قلي خان ته د ماتې وروسته ورسره نادر هیڅ کار ندی لرلای,

او خپله واکمني یې په ښه ډول سمبال کړې وه.

وس نو زما وار وو، تر څو د خپل پلار ځای ونیسم.

که څه هم زما د ورور زولفقار د دې واکمنۍ او مشرۍ سره هیڅ شوق نه وو.

خو بله لار نه وه، هغه ته قسمت په غاړه کې وراچولې وه.

زما د پلار له مړینې یو کال وروسته مې مور زه او ذولفقار له هرات څخه, راوویستؤ.

هرات ورته بدبخته ښکاریده، فکر یې کاوه.

چې د بدبختۍ تر ټولو لوې لامل یې همدا هرات دی.

ځکه موږ. دواړه یې په فراه کې خپل مشر ورور علي مردان خان کره بوتللو.

موږ دواړو خپل ژوند په فراه کی پر مخ بیولو، ښکلی وخت ؤ.

زه چی کله پنځه کلن شوم ماما مې مردان خان بوتلم مدرسه کی یې واچولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د قران مجید سره ډیر شوق وو، ځکه مې په ډیر کم وخت کی زده کړ.

خو هر کله چی زه د اتو کالو شوم، ماما می هم وفات شو.

ډیره سخته وه خو ژوند په یو حال نه پاتی کیږي.

بس نور چاره مو نه وه.

ذولفقار ورور راته وویل:

وس نو نور دا ځای زموږ لپاره ښه ندی.

ځکه چی دا مهال د هرات ټول ابدالیان د نادر تر ولکې لاندې دي, او فراه ته هم نادر راتلای شي.

او امکان لري، زموږ د پلار بدله اوس هم د نادر په زړه کې وي.

او موږ به ورنه په امن ژوند هیڅکله هم ونکړو.

بس ما او ورور مې قندهار ته روان شو.

موږ ښه په حیا او عزت قندهار ته ولاړو, او هلته مو دوه درې ورځې تیرې کړې.

په څلورمه ورځ د شاه حسین عسکر راغلل، زموږ د کور دروازه یې راوټکوله زه ورغلم چی ومې کتل:

عسکر وو زه او ورور ذولفقار یې ونیولو.

1731کال:

بس زندان مو ځای شو.

فکر کووم د شاه حسېن هم زموږ د پلار سره په څه خبره دشمني وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زندان په دور کې مور، شکنجې لیدلې خو پدې نه پوهېدو چې دا زورونې ولې ګورو.

په دومره کم عمر کې د زندان د سختۍ تیرول ډېر سخت دي.

خو څه به مې کړي وای.

بله لار نه وه، خپل وطنوال راته خدای دښمن وګرځاوه.

زمور، نوره هیڅ هیله نه وه بس همدا مو فکر وو، چې ټول عمر به مو دا زندان ځای وي.

او ما فیصله وکړه که چیرته هر چا مور، له دې ځایه وباسلو.

زه به ټول عمر ورسره کومک کووم او احترام به یې کووم.

شاه حسین هم هره ورځ راته مور، سره به یې د پخوانۍ عقدې خبرې کولې.

بس زمور، هم څه

چاره نه وه.

ماته به یې ویل:

احمد خانه! زمان خان چې مور، سره څه کړي دي.

د هغې تاوان به ته راکوې.

کال:1731

په 1731 کال کې مور، د شاحسین هوتک په زندان کې ولویدلو.

د هغه شکنجې ډیرې سختې وې، وخت تېرېده.

ما یوه ورځ په همدې زندان کې یو ځوان هلک ولید.

خفه او خواشینی په زندان کې ناست وو،

زه یې هم خواته ورغلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره کښیناستم.

دا مهال شپه ناوخته وه، زموږ پښې او لاسونه زولنو نیولي وو.

خو د ګرځیدلو طاقت مو وو.

په دالان کې د پرتې لیمڅي نه خوړین بوي لټیده.

تکه توره تیاره وه.

صرف په کړکۍ کی د سپوږمۍ رڼا لږه راننوتې وه.

د ښیښې نه په اسمان کې تلونکې وریځې داسې ښکاریدې، لکه ډیرې نیکمرغې چې وي.

په ازاده فضا کې مزل کوي، خوند اخلي، انسانان ګوري او فنا کیږي.

د هر مارغه د منظر په لیدلو سره به مې صرف ذهن ته همدا راتلل:

شکر چی دا مارغان خو آزاد دي.

ایله دا وخت ماته معلومه شوه.

چې په قفس کې وخت تېرول، څومره سخت دي.

ځکه مې فیصله وکړه, چې هر کله د ماما کره ولاړم.

لومړی به هاغه کوترې خوشې کووم, چی ماما مې په قفس کې ساتلې دي.

په خواکې ناست زلمي ته مې سلام وکړ.

د حال پښتنه مې ورڅخه وکړه.

خپل ځان یې بیخي ښه وښوولو, خو څهرې یې له ورایه دا ویله, چی هلک ښه په غمونو کې ډوب دی.

هلک وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند هر چاته د ښه کیدو موقعه هم ورکوي او د ماتیدو وخت هم پرې راولي.

بس هر وخت چی دې موقع پیدا کړه:

ووزه ژوند وکړه.

او خپله ازادي دی په دایمي ویاړ بدله کړه.

ما ورځینې وپوښتل:

وروره ته څنګه دلته راغلی یې.

سوړ اسویلی یې وکیخ

ویل یې;

کیسې ډیرې اوږدې دي.

خو لنډه به درته دا ووایم, چی دا زندانونه د ګناهګارانو لپاره ندي جوړ شوي.

بلکې څوک چې ددې دولت خلاف وي، هغوي به پکې اوسیږي.

واقعا دا هلک ډېر هوښیار وو.

خو زه ترې تر اوسه پورې کشر وم.

او عمر مې څوارلسو کالو ته رسیده.

ما داهلک ډېر وغږاوه، خو اصلي قیصه یې نه کوله.

اخر کې هلک په ژړا شو او خپله قیصه یې داسې پېل کړه.

زه د هرات ابدالي یم.

که فکر ته مو راشي زموږ ابدالیانو په هرات کې یو څه وخت مخکې

"ډیر وخت نه!

څوارلس کاله مخکې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادر او صفي قلي خان ته ماته ورکړې وه.

هغه وخت زما پلار د زمان خان نږدې ملګری وو.

زمان خان به له همغې سره په ټولو چارو کې مشورې کولې.

داسې نور خلک هم وو، خو ډیر اعتماد ي زما په پلار درلود.

یوه ورځ شاه حسین هوتک ورته څه ډالۍ ورولیږلی.

او په ډالیو کې یې یو لیک هم ورولیږه.

تر څو هرات هوتکیانو ته په حواله کړي.

خو زمان خان ورته ډیر کرک ځوابونه ورکړل,

ورته یې وویل;

موږ د اصفهان په رقم ستر قوت ته ماته ورکړه.

ته څه فکر کوی.

چی تاته به داسې په اسانه وسلې کیږدو.

لیکوال:

دا وخت د نړۍ په سر د افغانستان یا خراسان په نوم هیڅ هم نه وو.

او افغانستان ټول تجزیه شوی وو.

افعانستان د پردیو تر تسلط لاندې یو بې ګانه موجود وو.

هرې خوانه پری, پرَدي حکومتونه واکمن وو.

او نوی نسل خو بیخي پدې هم نه پوهیده، چی موږ هم یو خپلواکه هیواد یو او وطن مو خراسان نومیږي.

پدې نوم هیڅ هم د ځمکې پر سر نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطلب خالي خلکو د غلامۍ ژوند تېروه.

او تر دوو پېړیو پورې چا د خپلواکۍ د جام نه یوه څکه هم نه وه کړې.

هماغه وو.

چی د شا حسین هوتک زمونږ د کورنۍ او د زمان خان د کورنۍ سره واورېدله.

او ریشتیا خلکو ویل;

چې د زمان خان د کورنۍ غړي يې هم بندیان کړي دي، خو د زندان معلومات يې نشته.

چی چیرې یې وړي دي.

ماورته ترخه موسکا وکړه!

او په وړه خوله مې ورته دا لویه خبره وکړه.

چې د هغه زمان خان کورنۍ یو زه یم او یوه مې ورور دی.

چې شاته د ټانکۍ سره په خواکی بیده دی.

هلک هک حېران شو,

لکه ورک څه چې يې موندلي وي ژبه يې ودریدله.

ما ورته لړې څه اوبه راوړې.

هغه يې وڅښلې بیا يې وویل;

ستا نوم څه دې.

ماورته کړه:

زما نوم احمد خان دی, او ورور می ذولفقار خان نومیږي.

ویل يي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

خه ډیر ښه ګوره زه تاسو ته یوه ډیره اړینه او ضروري خبره لرم، په منډه ورشه او ورور دې راپاڅوه.

زه لاړم!

ذولفقار ته مې اواز وکړ، هغې هم ژر ژر مخ ومینځه او راغی.

دې هلک موږ ته وویل:

ګوره احمد خان او ذولفقار خانه!

زه ستاسې په ګټه درته یوه خبره کووم.

هغه داده چی!

د هغې د خبرې شروع کولو نه مخکې ما ذولفقار ورور ته دا سړی پوره وروپېژانده.

سړي وویل :نادر وس هم ژوندی دی.

او همدا تاسو پسې ګرځي که چیرې هغه خبر شي چی تاسې دلته یاست.

نو هغه ضرور دلته راځي.

خو اصلي خبره داده چی هغه تاسو دواړو ته اړتیا لري.

هغه ستاسې پلار لیدلی او ستاسې په هوښیارتیا هم باور لري.

هغه پوهیږي که تاسې ورسره شئ نو د هغې د واکمنۍ لمنه به نوره هم اوږده شي.

او تاسی کولای شئ چې د خراسان هاخوا سیمې لکه:

پنجاب, ملتان, لاهور, او همداسې نورې سیمې د هغې په امپراتورۍ کی شاملې کړئ.

نو تاسې داسې وکړئ چی په یوه طریقه خبر تر نادره پورې ورسوئ.

هغه به ستاسې لپاره ضرور راشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تاسې له دې تور دوزخ څخه لومړی مو خدای وباسلی شي او بیا نادر یې وسیله ده.

ما او ذولفقار پلان جوړ کړ، چې څنګه تر نادر پورې خبر ورولیږو.

زما ذهن ته یوه مفکوره راغله!

خو ویلی مې ځکه نشوه چې مشر ورور ذولفقار خفه نشي.

ځکه زه ډیر کوچنی وم او د هغې خفګان مې هیڅکله هم نشو زغملای.

ډیر په سختۍ مې ورته وویلي, چی ورور زه یوه مشوره لرم.

هغه راته بغیر له کوم ځنډه وویل:

زر__زر یې راته وایه هله چې نور وخت په دې تور دوزخ کې نشم تېرولای.

ما ورته داسې مشوره ورکړه چې;

سباته د دې زندان څخه یو فرد خارجیږي.

نوم یې راته یاد ندی خو, که موږ هغې ته خط ورکړو.

آیا هغه به یې تر نادره ونه رسوي.

ذولفقار وویل;

واه ځومره خکلې مشوره،

دې خبرې ته خو زما هیڅ فکر نه وو.

ماچې لیک لوست په مدرسه کې زده کړي وو, نو ژرژر مې خط ولیکه.

ذولفقار به راته ویل,

ما لیکل,

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر کله چی پوره شو.

هغه نفر چې له زندان څخه خارجیده، هغې ته مو ورکړ.

خو هغې موږ پورې ملنډې ووهلې.

او ویل یې:

نادر چې د ټول اصفهان څښتن او وس د لوې امپراتورۍ درلودونکی دی.

ته غواړې هغې ته زه دا خط ورکړم(!)

هغه لکه چې زما د تره ځوي دی(!)

خو راسره یې ونه منله.

ډیرې زارۍ مو ورته وکړې.

خو ریشتیا هم یو بیګانه انسان به څنګه د زماني تر شاه پورې خط رسوي.

دې سرې خو دخط وینه وړه.

خو یو څه وخت وروسته یو بل تن له زندانه خارجېده.

دې کس داخط ښه په مینه جیب کې کیښود.

او ژمنه یې وکړه،

چی دا لیکنه به ضرور په نادر لولي.

او نور یې هیڅ ذمه واري پخپل ځان ونه منله.

خو ویې ویل:

چې دا خط به ضرور په نادر لولم.

سړی ولاړ،

او موږ په زندان کې د خپل خط جواب ته سترګې په لار پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت تیرشو, خو د نادر هیڅ معلومات ونه شو .

یوه شپه زه بیده وم.

یو دم می د یو غټ شي آواز تر غوږه شو.

راپاڅیدم په منډه د زندان د اوسپنې مخې ته ودریدم.

دلرې ځای نه مې کتل چی;

سخته جګړه روانه وه.

او د سلطان حسین هوتک مخالفین د کامیابۍ په حالت کې ؤ.

زه پوه شوم, چې نادر راغلی دی.

په منډه مې ذولفقار راپاڅاوه, موږ خالي موقع لیدله.

تر څو وتختؤ.

او د نادر له عذاب څخه هم په امن کې شو خو د نادر عسکرو موږ ونیولو.

***

په همدې کال (1338) کې نادر افشار زموږ د ژغورلو لپاره راغی.

ټول کندهار سره یې پخپله ډغره ووهله، موږ دواړه ورونه یې مازندارن ته ولېګلو.

هلته به مو د بادشاهانو په رقم ژوند کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شاه په ماڼۍ کې اوسیدلو, خدای تعالی (ج) راته د ډیرې سختۍ وروسته راحت راپه برخه کړ.

او یو کال مو مسلسل نادر ته په همدې ځای کې انتظار وکړ خو, هرڅومره به چې نادر ځنډېده مور به خوشحالېدۀ,

ځکه که نادر راشي نو;

زموږ به په جنګونو سر شي.

او بیا به بله لار نلرو.

په همدې ماڼۍ کې یو اشپز اوسیده.

هغه به اکثر زما کوټۍ ته راته ماسره یې ښه ساعت تیر ۀ.

هغه ځکه چې زما او د هغې عمر یو شان وو,

او هغه پوهان وایي ;

چې هغه ملګرتیا هیڅکله هم سر نه نیسي چې د دوو ملګرو عمر پکې یا د یو بل نه ډیر وي، یاکم وي.

دا اشپز هلک داد الله نومیده.

دی پخپله افغان وو.

خو مازنداران ته یې په ظلم زیاتي او جبر راوستی ۀ.

ده به په اصل کې, خوندور خواړه پخول.

ځکه د نادر زړه ته لویدلی ۀ.

یوه ورځ ما سهار وختي قرانکریم لوسته.

زه په ماڼۍ کې ازاد وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ځای ته چې به مې زړه غوښتل ولاړ شم,

اجازه وه راته...

ځکه نو;

په همدی سهار مې دروازه راټک - ټک شوه.

ما قرانکریم په قلاره بند کړ.

ورپاځېدم د دروازې زلفۍ مې خلاصه کړه.

چې ومې کتل تور دادالله وو.

لاس کې یې خوندور خواړه وو.

لکه د پسه غوښه وریجې او همداسې نور...

دا یې په لرګین لوښي کې اچولي ؤ.

او خاص زما لپاره یې چمتو کړي ول,

زه ورته کښیناستم د سهار ناشته مې خه په مړه ګېډه وکړه.

اخر کې دادٌالله د جېب څخه د پاپیروس کاغذ راوباسه.

هغه یې راته راکړ او ویې ویل;

ګوره احمد خانه!

زه په تا باندې, د خپل مور او پلار څخه هم زیات باور کووم.

ځکه کومه خبره چې زه اوس تاته کووم, هغه که زما مور او پلار واوري هم.

ما به ژوندی پرینږدي.

ما ورته وویل:

ووایه وروره څه خبره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل يي:

په اخيري منزل کې د نسيم الله په نوم يو سړی اوسيږي.

ما ورته وويل:

خا.

ویل يي:

د هغه یوه لور ده سحر نومیږي.

ما ورته وويل:

بس بس پوه شوم یاره!

مخکې دې ولې راته نه ویل;

په داسې وخت کې چې یار _ یار ته په درد ونه خوري,

نور به کوم وخت کې په درد خوري.

ته بې غمه شه ته دې تر غرمې خپل کار وکه,

زه به داخط تر غرمی پورې وخپل ځاې ته ورسوم.

داد الله ووت.

په همدې ورځ ذولفقار بیرون وتلی وو.

ویل يې;

چې, نن نادر راځي او زه به د هغې سره وګورم, ته همدلته پاتې شه.

ماته وس نو ډیر لوې کار را په غاړه ؤ.

خو, زه خبر!

توکٌل په خدای"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیري منزل ته راکښوتم, دروازه مې ټک_ټک کړه.

پخپلو جامو, ګیره, او پټکي مې لاس کش کړ.

یو سړی راووت.

ما ورته وویل:اسلام علیکم!

زه ابدالي احمدخان یم, هغه راځخه مخ واړولو.

او بېرته خپل کور ته وګرځید.

دروازه یې راپسې رابنده کړه;

هک حیران شوم.

چې دا څه رقم سړی ؤ.

او زه به دادٌ الله ته څه جواب ورکووم.

یو ځل بیا مې دروازه ټک_ټک کړه.

داځل دروازې ته یوه انجلۍ راغله, فکر کووم پښتو یې زده وه.

ځکه راته یې وویل;

وبښۍ ورور ستاسې د قوم سره زما پلار جان دښمني لري.

د هغه درې زامن د ابدالیانو سره په جنګ کې وژل شوي دي.

او که بیا دې,

د هغه دروازه ټک_ټک کړه.

امکان لري چې هغه مو ژوندی پرېنږدي.

ما ورته کړه:

خورې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاسې خبره سل په سلو کې سمه ده.

خو ماته دادٌالله يو خط راکړی, زه صرف راغلی يم.

تر څو هغه خط تر تاسې پورې در ورسوم او بس ويل يې;

خا هله زر زر کوه خط راکه.

چې پلار مې ونه ګوري.

خط مې ورکړ!

او په خوشحالۍ خپل اطاق ته راغلم.

په همدې ورځ;

دادٌالله راته, د خپلې مينې قيصه وکړه.

واقعآَ چې د ليلیٰ او مجنون د قيصې څخه که زياته نه وه نو کمه هم نه وه.

قيصه به يې زه دلته وليکم!

خو, که د چا يې لوستلو ته زړه نه کيږي.

نو, تر (***) دې علامې وروسته د ناول نوره برخه ده.

خو وېې لولۍ واقعاً چې دې کيسې د ناول خوند، ور برابر کړی دی.

*

زه نادر خان پوره اته کاله مخکې دلته راوستی يم.

مور په خپل کلي کې نيان وو.

او په ودونو خوراکونو کې به مو خوندور خواړه پخول.

او خلکو ته به مو, نوي خبرونه راوړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کله کله به مو خلکو ته وېخته هم جوړول.

ځکه چی د نیانو همدغه وظیفه وي.

وختونه تېرېدل.

یوه ورځ خبر راغی;

چې نادر د خراسان په هر ولایت کې ظلمونه شروع کړي دي.

او هر ولایت نه ورپسې پاڅونونه راوتي دي.

موږ دغه خبر تر کلیو, باندېو او خلکو پورې رساوه.

او د کلي ملکانو به موږ ته خپل قلنګ راکاوه.

نادر ریښتیا هم په هغه وخت کې ډېر زیات ظلمونه شروع کړي ؤو.

یو وخت موږ اصفهان ته راغلو,

تر څو نوي خبرونه واخلو;

او خراسان کې یې تر خلکو پورې ورسوو.

همداسې مو وهم کړل.

ټول خبرونه مو راغونډ کړل.

خو چې راتلو, یو نفر راباندې غږ وکړ;

چې, که چاته ښکلې پخلې زده وي.

نن د لوی پاچا د زوي سنت ګري ده,

که لوی پاچا د چا پخلی خوخ کړ.

نو, په بدل کې به یې ډېر څه ترلاسه کړي.

ما ورته وویلې چې زه یې کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لوېِ پاچا   مې پخلی خوخ نکړ، نو بیادې ما زنداني کړي.

زه ټولو خلکو ډېر په درنښت هغې میلمستون ته وروبللم.

دا میلمستون دلوی بادشا یا نادر افشار په شاهي   مانۍ کې وو.

ډېر عالي میلمستون يې جوړ کړی وو.

فکر کووم دا ورته د خپلو پخوانیو مشرانو نه پاتی ؤ.

لکه;

شا حسین صفوي, اسماعیل صفوي, او همداسی نور.

په دیوالونو يې هر ډول نقاشیانی شوې وې.

د شاه حسین انځور هم په یو دیوال نقاشي شوی وو.

رقم رقم ډیوې يې پدې مانۍ کې بلې کړې وې.

ما ورنه پوښتنه وکړه;

آیا هغه همدا مانۍ وه,

ته چې يې وس یادونه کوې.

ویل يې نه!

هغه مانۍ شاهي مانۍ ده, تاسې خو يې دلته مازنداران ته راوستي یاست.

دلته صرف شاهي میلمانه اوسیږي, هغه مانۍ کې اوس هم لوی بادشاه اوسیږي.

ما ورته وویل:

خا مخکې قیصه کوه.

ویل يې:

پدې مانۍ کې ما پوره سل دیګونه باندې کړل او ټول وخوړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د هماغې بدبختې ورځې څخه د نادر اشپز شوم.

ددې پر ځای چې ماته انعام راکړي.

زه يې خپل غلام وګرځولم.

خو خه وه;

یو څو ورځې وروسته راسره یوه انجلۍ مخ شوه.

فارسي کې يې څه خبرې کولې.

خو زما سر پرې خلاص نشو,

په اخر کې يې پښتو شروع کړه.

ویل يې:

آيا!

تاسې دلوی بادشاه اشپز یاست؟

ما ورته وویل:

هو زه یم,

چې تاسې خو ډېر خوندور خواړه پخوۍ.

ویل يې:

چې دا به ماته هم رازده کوۍ.

ما ورته وویل:

ولې نه, په دواړو سترګو

دا انجلۍ به هره ورځ راتله او زما څخه به يې چل زده کاوه.

هممم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه چل يې نه زده کاوه.

بلکی!

که د چل زده کولو لپاره راتلای.

نو په هماغه لومړۍ ورځ هم چل زده کېده.

خو دابه راتله صرف زما د دیدن لپاره,

تر څو ما وګوري.

زما څهره ډېره بدرنګه وه تور وم.

خو مخ مې نوراني وو.

او د انجونو تنده پرې ماتېده.

او اکثر انجونې د هلک ښایست ته نه ګوري.

بلکې د هغه کړنې، اخلاق او کارکردګي خوښوي.

دا انجلۍ په ما مړه_مړه وه.

خو دا څو ورځې مخکې چې يې تاسی دلته راولیګلې.

نو لوی باد شاه زه هم دلته راولیګلم.

زما زړه ډير سخت تنګ وو.

او بغیر د سحر نه راباندې یوه لحظه هم نه تېرېده,

بس سحر ته به مې لدې ځایه خطونه ورلیګل، خه وو.

هغې هم په کومه طریقه خپل پلار راضي کړی وو.

او ستاسې د راتګ په دویمه ورځ هغوي هم راغلل.

خو ما هیڅ چالاکي نشوه کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو تر هغې پورې دا خط ور ورسوم, ځکه هغوي د ماڼۍ په اخر منزل کې وو.

او هغومره ماته اجازه نه وه, چې ولاړ شم.

نو له تا څخه نړۍ_نړۍ مننه چې زما دا کار دې وکړ.

او دا احسان به دې, زه تر مرګه هم هېر نکړم.

ما ورته وويل:

پدې کې د احسان څه خبره ده.

ياره! ملګرې مې يې چې ستا لپاره دومره نکووم, نور به يې د چا لپاره کوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

په همدې ورځ ذولفقار راغی.

ویل یې چې نادر په ملتان, پنجاب, او کشمیر یرغلونه کړي دي.

خو د خراسان قواوې ورسره هېڅ همکاري نکوي.

موږ باید ځانونه تکړه کړو!

او د نادر د احسان بدله باید چې په احسان اداء کړو.

د ذوالفقار فکر دا وو.

خو ماسره د خپل هېواد غم وو.

ما به ویل:

چې کله به مې د خپل هېواد پخوانی برم او عزت لاسته راوړم.

او کله به د خپل هېواد پولې په ټولو نړیوالو په رسمیت پیژنم.

دا خبره مې د پلار په یوه کتابچه کی لوستلې وه، په هغې کتابچه کی زما د پلار تر ټولو لوې ارمانونه لیکل شوي ؤ.

یو پکې دا هم وو چې

(کاش خراسان په نړۍ کې داسې هیواد شي,

چې د نړۍ هر هیواد ور ځخه ښار وخوري.

او د جنګ په ډګر کې ورسره،

تل د ماتې وېره وي.)

بله مهمه خبره یې داوه چې;

(c) ketabton.com: The Digital Library

(که ژوندی وم نو ضرور خپل هېواد یو خپلواک هېواد ګرځوم.

او که مړ وم.

زما بچیان او لمسیان دي یې راوګرځوي.)

دې خبرو, زما په وجود کې یو ډول جوش پیدا کړی وو.

په هر حال زه دا مهال اتلس کلن شوم.

د نادر په فوځ کې مې مکتبي زده کړې وکړې.

او تر ډېره بریده مې, خپله خواري کوله.

بس خالي د موقع په انتظار وم,

چې خپل افغانستان راوګرځوم او د پلار ارمان مې پوره کړم.

یو څه وخت همدلته پاتې شوم.

خو وروسته یې د فتوحاتو لپاره یو یو ځاې ته لیګلم.

او وړه ډلګۍ به راسره وه.

ځکه چې تر دې مهاله راباندې د نادر پوره یقین نه وو.

خو, هر کله چې نادر (موږ به په لوی بادشاه نوماوه.)

له هند څخه بریالی راغی.

او په مشهد کې یې ځانته جشن ونیوه, تر څو خپل زړه خوشحاله کړي.

ځکه د هند فتحه یوه لویه کارنامه وه.

په هماغه ورځ یې زه د (نورمحمد خان علیزي) په فوځ کې شامل کړم.

خدای شته دی!

دې چارې یې ماته خوند هم رانکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو بله چاره نه وه.

په دې ورځ په مشهد کې خه غوبل وو.

رقم_رقم نڅا ګرانې نادر ځانته راغوښتې وې.

هر ډول شراب يې, مخې ته پراته وو.

ټولو وزيرانو او د منصب څښتنانو يې خپل زړونه پدې ورځ ښه خوشحاله کړل.

نادر افشار سخت بدرنګه وو.

يوه نڅاګره نادر ته ورغله،

ورته يې وويل;

د لوی بادشاه حضور ته دې سلام وي.

هغې ورته په نشه کې د سلام جواب په زنګيدلي اواز ووايه.

نڅاګرې نادر ته وويل:

پاچا سلامت خدای تعالیٰ چې حسن ويشه تاسې چيرې واست.

نادر ورته نرۍ موسکا وکړه, د خپل تندي څخه يې د نشې ګونځې لرې کړې.

يوه وريځه يې د غرور په ډول وچته کړه.

ورته يې وويل:

په کومه ورځ چی الله تعالیٰ حسن ويشه!

په هغی ورځ تاسې ولاړې, د حسن په صف کې ودريدۍ او زه دبخت او طالع په صف کې ودرېدم!

وس وګورۍ.

ستاسې په رقم ښکلې او حسنداره نڅاګرې پيغلې زما د بخت او طالع غلامانې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که وغواړم داسې یې وژنم.

چاقو یې راوباسه:

اوپه ډک محفل کې یې

د انجلی په مرۍ کش کړ!

په ټول محفل کې خاموشي خپره شوه.

هیڅ چا خبره نشوه کولای.

نادر د مېو د اوبو ډک جام په سر واړاوه.

او د خپلو وزیرانو او سلاکارانو سره د خپلې خونې په لوري ولاړ.

د نادر دې غرور راته هیڅ خوند رانکړ.

او ذوالفقار چی دا هر څه ولیدل, هغه ولاړه هرات ته, او خپل عادي ژوند ته یې ادامه ورکړه.

زه د نور محمد خان علیزي تر قوماندی لاندې, ارمنستان او داغستان ته ولیږل شوم.

تر څو د نادر په قلمرو کې دا سیمې هم شاملې کړو.

ما ټول اسباب د سفر برابر کړل.

دا مهال زه یو عادي سرتیری نه وم، بلکې وس هم راسره خپل قطعات موجود ول.

په داغستان کې مو د جنګ اراده نه لرله.

خو د شپې له خوا راباندې دښمن برید وکړ.

د نور محمد ټول فوځ یې خراب کړ،

او هغوي ټول اړ ول چی شاتګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ما خپله قطعه تیاره کړه.

زه پخپله هم د دښمن منځ ته ورګډ شوم.

بس د دښمن سرونه به مو لکه د غنمو په رقم رېبل.

د نور محمد فوځ چې زموږ جذبه ولیده.

نو شاتګ یې پرېښود.

او جنګ ته یې راودانګل په دی جګړه کې نور محمد خان سخت ټپي شو.

او ددې جګړې مشري تر اخره پورې ما وکړه.

دښمن هیڅ په میدان کې ښکاره نشو.

او د خلکو په کورونو ننوتل ځانونه یې پټ کړل.

زه په هغه غټ فیل باندې کښیناستم.

کوم چی د نور محمد خان وو، نور محمد خان یې د درملنی لاندی په همدې ځای کې ونیو.

او موږ د تخت اوتاج نیولو لپاره شاهي ماڼۍ ته روان شو.

تر شاهي ماڼۍ پورې دومره لار نه وه.

خو د فیل مزل ډېر سلو وي.

دا لږه لاره راته ډېره زیاته اوږده شوه.

د شپې یوه بجه وه چې شاهي ماڼۍ ته ورسیدو .

د داغستان شاهي ماڼۍ د ډېر شهرت درلودونکې وه.

ما کله فکر نه وو کړی, چې زه به دا ماڼۍ دومره په اسانه فتحه کړم.

خو فتحه یې هم دومره اسانه نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داغستان فوځ ختم شوی او تختیدلی وو.

ډیر لږ خلک یې دشاهي ماڼۍ د ساتلو لپاره پاتې وو.

شاهي ماڼۍ ته یې ځنځیر لګولی ؤ.

فیل ځغلوونکي فیل ته حرکت ورکړ.

د فیل د لومړۍ ډغرې سره شاهي دروازه خلاصه شوه, او کوم عسکر چی پکې ول.

ټول تسلیم شول.

د ماڼۍ تر تالاره پورې ورسېدلو.

د داغستان حکمران راته تیار په تمه وو.

د شاهي احترام له مخی زه ورته نېغ ودرېدم.

او داسی الفاظ مې له خولې څخه راوباسل.

ښاغلی حکمران صاحب!

امکان لري قدرت به ستاسو د حکومت نیټه همدومره ټاکلې وه.

زه پدې خوشحال یم.

چې ستاسې په هیواد کې زیات جنګ ونشو.

او ملکي وګړو ته مو هیڅ زیان ونه رسېد.

وس نو باید زه ستاسی تاج لوی بادشاه نادر ته ورسوم!

ځکه دا د هغه غوښتنه ده.

تاج مو یې له سر څخه کوز کړ.

دلته مو د همدې داغستان نفر چې پخوا زموږ جاسوسان وو.

د حکمران په توګه وټاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوې وسايلو زموږ ملا نوره هم قوي کړه.

داغستان د نړۍ د لويو طاقت لرونکو هيوادونو څخه وو.

او د نيولو ګټه يې داوه چې د نادر امپراتوري ورسره تر ډېره حده قوي کيده.

له دې سترې بريا څخه وروسته زه د نادر د خاص فوځ مشر شوم.

نور محمد خان هم زموږ د لاس لاندې عسکرو کې وشمارل شو.

د همدې ورځې په سبا نادر ماته د ارمنستان نقشه راکړه.

ترڅو د جنګ لپاره هلته ولاړ شو.

او ارمنستان هم د نادر په قلمرو کی شامل کړو.

نادر په ما تر خپل ځانه زيات باور درلود.

نه پوهيږم ولې خو داسې معلوميده راته لکه نادر چی پوهيږي.

چې زه به ضرور ورته د هر جنګ

کاميابي راوړم.

د ارمنستان سره په جګړه کی مو ډيره قرباني ورکړه.

خو اخر هم مخالف لوری تسليم شو.

او موږ خدای کامیابه کړو.

له دی فتحې څخه وروسته يو ځل بيا د نادر فکر زما طرفته شو.

ماورنه غوښتنه وکړه;

ترڅو ما د ټول افغانستان د فوځونو مشر وټاکي.

تر څو د افغانستان سرتيري هم د نادر د ګټې لپاره وکاروم.

خو نادر نه منله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې نادر د هرڅه باور راباندې کاوه.

خو د دې څه باور يي نه درلود.

خو هرڅنګه چې وو.

زه يې اخر د خپل افغان فوځ مشر کړم.

پدې ورځ زما خوشحالي د اختر د ورځې څخه هم ډيره وه.

ځکه زما ارمان همدا وو;

چې د افغان فوځ مشر شم.

او د خپل پلار ارمان پوره کړم.

له دې څخه وروسته زه په هرات کې د ټولو ابداليانو هزاره وو او ايماقو فوځونو منځ کې مشهور شوم.

مطلب په لږ وخت کې مې ډير زيات شهرت پيدا کړ.

په لار کې چې به هر نارينه او ميرمن کتلم.

ګوته به يې راته نيوله, چې هاغه ابدالي احمد خان دی.

د ټول افغان فوځ مشر زه دا مهال په يوه معنا د ټولو افغانانو حکمران هم وم.

ځکه چې فوځ د چا په لاس کې وي.

هغه ته د حکمران درجه هم ورکولای شو,

خو زه د عامو خلکو په رقم ګرځيدم.

ځکه چې د شاهي اصولو څخه ناخبر وم.

او دا هم راته معلومه نه وه چې, د فوځ د مشر څه حيثيت وي.

ځکه نو نادر بيرته اصفهان ته وغوښتلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مې د شاهي اصولو سره سره د نادر شاه افشار ډېر پټ رازونه هم مطالعه کړل.

او د شاهي اصولو پټ رازونه چې باید هېڅکله هم ملت ته افشا نشي.

هغه هم یاد کړل د دربار ژوند د عادي ژوند څخه ډېر فرق لري.

ځکه که چیرته یو مشهور او ملت ته ریښتینی خدمت ګار فرد بېرون په لارو او کوسو کې د عادي انسانانو په رقم وګرځي.

نو دښمن ته ډیره ښه موقع برابریږي.

تر څو ورڅخه ټک پورته کړي او ختم يې کړي.

باید داسی خدمت ګار شخص پټ وساتل شي، تر څو د ښکار خوړونکي دښمن ښکار نشي.

زه یوځل بیا د دادالله سره مخامخ شوم.

هغه وس هم په هماغه ځای کې د نادر سره اشپز وو.

ما ورسره روغبړ وکړ.

ویل يي:

یاره احمد خانه تر څو پورې به د نادر سره پدې شاهي زندان کې شپې سبا کووم.

ته راته څه لاره برابره کړه کنه,

ترڅو دواړه لدی ځایه ولاړ شو.

ماورته وویل:

یاره ته بې غمه شه.

انشالله سبا زه زم او تا به هم یوځای له ځان سره بوزم.

ته باید ماسره په ټولو چارو کې مرستیال واوسې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صرف همدا یوه ورځ صبر وکړه.

نور مو هم ډیر مجلس سره وکړ.

د میني په اړه مي ورڅخه وپوښتل:

ډیر خفه وو .

ویل يې:

پلار يې غواړي, خپله لور کوم فارسي هلک ته په نکاح کړي.

خو لور يې ورسره نه مني.

او لور يې وايي که زه يې بل چاته په نکاح کړم.

زه به خپل ځان ووژنم.

زه ویرګم هڅي نه سحر لیونۍ ځان مړ کړي.

کنا بیا زه هم یو انسان یم.

زه هم پدې دنیا بغیر له هغې څخه ژوند نشم کولای .

او هغه چې دومره جرأت کولای شي، زه يې ولې ونشم کړای.

ماورته وویل:

یاره ته بې غمه شه.

انشالله سبا سحر ته به سحر هم لدې ځایه بوځو.

دا شپه ما او دادُالله خه مجلس وکړ.

او تر ناوخته پوری ویښ ؤ.

هر کله چې سهار شو، دادُالله خپل پنډونه وتړل، ماهم ځان دتګ لپاره اماده کړ.

لومړی مي د نادر نه د تګ امر واخیست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر کله چی نادر راته امر راکړ:

ما په همدی امر ځان سره دادالله هم تر اخیري منزله راښکته کړ.

د سحر دوي د کور مخې ته ودرېدو.

هیڅ لار نه وه تر څو سحر له کوره راوباسو.

ډېر فکر مو وواهه خو هېڅ چاره نه کېده.

د یو څه شیېې وروسته د سهار پلار له کوره راووت زه چې یې ولیدلم.

مخ یې واړاوه ویل یې:

ته بیا راغلی یې!

خبر شوی یم، وس د ټولو افغانانو ابدالیانو او ټولو قومونو د فوځ مشر شوی یې مبارک دې وي.

او ها سبا زما د لور سحر واده دی.

هتمن تاسی دواړه راشئ.

نور یې پلار روان شو.

د شا خوانه ورپسی اواز وشو، نسیم شا بیا که سر اي دخترت چی شد.

نسیم شاه په منډه کور ته وځغستل، زه پوه شوم چې کیسه ورانه شوه.

دادٌالله مې ځان سره په زور مخکې کړ، هغه نه ته

سوال یې راته وکړ.

چې خبر دی، یو ځل مې د سحر دیدن ته پرېږده.

په زور ولاړ;

ماهم وکتل سحر په اشپز خانه کې خپل لاس په چاقو خیري کړی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خولې څخه يې هم د وينو دارې روانې وې.

دادٌالله يو دم د نسيم شاه کاکا غاړې ته لاس واچاوه.

د دوو سوکونو سره يې سړی پړ مخ په ځمکه راوغورځاوه.

مور يې هم ورته يوه کلکه سپيره کش کړه،

چاقو يې راوخيست;

ما ورنه په زور چاقو واخيست.

او د ځان سره مې مخکې کړ، شکر چې نسيم کاکا د اوچتېدلو نه وو.

کنه دلته به ځومره غټ مشکل جوړيده، سترګې مې د اوښکو نه ډکې شوې او دادٌالله مې مخکې کړ.

هغې د درد زګيروي کول او ما کاډۍ ته اوچت کړ.

راساً مې خراسان ته راوست.

په لاره کې يې راته د سحر هره خبره کوله، د هغې په مينه کتل به يې باربار راته يادول.

ماته به يې ويل خبر دی احمد خانه!

ما پريږده ماهيڅ مسوليت د سحر لپاره ادا نکړ، کاش پرون مې د سحر پلار نسيم همدغسې په سوکانو وهلی وای.

نن به ولی داسې په سرو سترګو ژړيدم.

ولې به مې د خپلې مينې بې روحه جسد کتلای، لکه د ليونيانو په شان چيغې يې وهلې په درې نفرو مو کلک کړې وو.

هيڅ نه کلاريده په خراسان کې مې يو روغتون ته وسپارلو.

زه ترې ولاړم خپل ځانګړي ځای ته، هر کله چې د خوب وخت شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان ته مې شړۍ اواره کړه پکې پرېوتم دوه درې دقیقې به مې سترګې نه وې، ورغلې;

چې دروازه ټک_ټک شوه.

راپاڅېدم.

یخه هوا په کړکۍ کې راننوتله, بیرون باد د کړکۍ پله په زوره د لاستي سره وهله.

د برېښنا، درزونو په اسمان کې د وېرې ماحول جوړ کړی وو.

هر کله چې زه بهر راووتم، د دروازې زلفۍ مې خلاصه کړه.

ومې کتل;

چې پوسته خانې والا خط رالیګلې!

لیکلي يې وو: ((ستاسې خاص ملګری چې ستاسې سره له اصفهانه راغلی وو.

داډالله نن د روغتون څخه تختېدلی دی.

موږ ستاسې څخه هیله لرو ،

چې خپل عسکر مو د هیغې د پلټنې لپاره ولیږۍ، تر څو هغه پیدا او یوځل بیا يې روغتون ته راولي.))

دواړه لاسونه مې سر ته تکیه کړل.

ژر مې خط ولیکه.

او د همدې پوسته خانې والا په لاس مې ټولو عسکرو ته ولیګه.

په ډېر لږ وخت کې يې داډالله پیدا کړ،

نه;

دادالله يې پېدا نکړ;

بلکې;

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دادالله مړ جسد یې پیداکړ.😭

اِنا لله وانا الیه راجعون.

غم یې وس هم ما ډېر کړوي.

د سحر د مړینې غم دومره خفه نکړم خو د دادٌالله مړینې راباندې شپه او ورځ خوب حرام کړ.

بس رسم شوي انځور ته به مې یې هره ورځ ویرونه کول.

خو اخر کې مې دې هر څه ته د یو خوب په نظر وکتل،

ځکه که چیرې ماتول عمر د همدې لپاره خفګان کولای.

نو بیا رانه ژوند پاتې کیده.

خو له دې پیښې څخه مې یو څه زده کړل.

هغه دا که چیرې خپله ویره یوه ورځ مخکې هم له مینځه یوسو.

نو ډیره زیاته ګټه به وکړو.

او امکان دې ولري چې خپل ژوند او د یو بل نفر ژوند هم بچ کړو .

زه د خپل یار په غم کې اخته وم چې خبر راغی، نادر یې وواژه.

د دی پیښې نه هم زه بیا وروسته خبر شوم، چې نادر چا وواژه.

نادر د محمد خان قاجار او د هغه د ملګرو په ګډون په خبوشان کې ووژل شو.

هغه داسې وه چې د نادر ظلمونه له حد څخه واوړیدل.

لکه;

د هغې نه یې د سیکانو ظلم یادولای شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سېکان يې په هند کې هيڅ په ارامه نه پرېښودل هغوي يې اخر دېته اړ کړل تر څو خپل ځايونه پرېږدي.

او ولاړ شي د پېښور بازې سيمو ته خو هلته هم د نادر د ظلم لاندې راغلل او ټول ووژل شول

(ليکوال)

سيکان هغه ورځ وس هم هر کال لمانځي او وير پرې کوي.

دا د هماغه ظلمونو نتيجه ده چې وس په هندوستان کې هر مسلمان باندی ظلم کيږي.

وژل کيږي او ډيری مسلمانان د کشمير اولاهور له لارې پاکستان ته راتختي، لکه څنګه چې يې پښتو ناول [زه دچا لور نه يم] کې يادونه شوی ده.

پوهيږم چې په ناول کې د ليکوال خبرې سترې کوونکې وي خو بايد چې د پوهاوي لپاره يو څه وويل شي)

او د دومره لويې امپراتورۍ څښتن خو به خود د يو چا د تورې لاندې راځي.

ځکه چې د امپراتورۍ سره سره يې ډير دښمنان هم درلودل.

د نادر د مرګ د خبر اوريدو سره سم د نادر ټول فوځ د نادر د کورنۍ د وژلو لپاره لستوڼي رابډ وهل.

زما ورتګ هلته مشکل وو.

خو د يو ماهر خواته ورغلم، هغه راته د يوسړي ادرس راکړ.

هر کله چې ولاړم.

دې نفر يو څه کوترې ساتلې وې.

ښه تربيه يې ورکړی وه ما ورته خپل مشکل ووايه;

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې راته وویل:

چې هیڅ خبره نده زما دا کوترې کولای شي.

ستاسې لیکنه تر اصفهانه پورې ورسوي.

ما همدلته د اصفهان د فوځ لپاره خط ولیکه وس مې له یاده وتی خو دا خبرې مې پکې ذکر کړي دي.

چې که هر چا د نادر د کورنۍ یو ویښته ته هم زیان ورساوه.

زما سره دې ډغرې وهلو ته چمتو شي.

د نادر ټول فوځ زما څخه زيات بیرېده.

ځکه چې د نادر ټوله امپراتوري زما په لاس کې وه او هم یې فوځ تر ډیره وخته زما د لاس لاندې پاتې شوی وؤ.

په همدې ورځ مې:

د کوترو په ذريعه درې خطونه ورولیګل.

او شاته ورپسې زه خپله د اوزبکو، ایماقو، ابدالي او ټول افغان فوځ سره وروان شوم.

بغیر له کومې ویرې د اصفهان ښار ته ورننوتو.

او همداسې تر شاهي ماڼۍ پورې ورغلو.

د نادر کورنۍ ته مو د زړه د صبر دعا وغوښته.

او نادر ته مو هم د مغفرت دعا وکړه, د نادر د کورنۍ شاوخوا مو پوره یوه میاشت پیره وکړه.

تر دې پورې چې د اصفهان حکومت خپل حکمران وټاکلو.

خو نور یې ما امر نشو منلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مورږ هم دا ارمان درلود تر څو یو خپلواکه هیواد ولرو, او له نړۍ سره ځان سیال کړو.

هر کله چې زه د خپل فوځ سره د اصفهان نه راتلم, نو د نادر میرمن د فخراج یوه قیمتي ډبره ماته ډالۍ کړه.

او مننه یې وکړه.

د هغې قیمتي ډبرې نوم کوه نور وو.

هغه اوس هم د افغانستان په مشهور ولایت, (هرات) کې شتون لري.

او زه هیله لرم.

چې د افغانستان ټول راتلونکی نسل یې د قیامت تر ورځې پورې په خپل هیواد کې وساتي.

پالنه یې وکړي او پرې وویاړي.

(لیکوال)

دغه قیمتي ډبره چې ابدالي بابا ذکر کړه, دا ډبره وس مهال لپاره د انګلستان په مشهور موزیم کې ده.

او دا یې د خپل حکومت په دور کې چې بدبختانه

ډیرو بې غیرته افغانانو هم ورسره لاس یو کړی وو.

لدې ځای څخه وخپل هیواد ته وړې ده.

مورږ اصفهان د تل او تل لپاره پریښود, او خپل خراسان ته راغلو.

په قندهار کې افغان مشرانو هر یو:

(حاجي جمال خان بارکزی ,محب خان پوپلزی, موسیٰ خان اسحاق زی, نور محمد خان علیزي او نصرالله خان نورزي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کندهار کی د شیر سرخ د مقبرې په خوا کې چې نادر اباد کې موقعیت لري.

یوه جرګه جوړه کړه, تر څو ملي مشر وټاکي.

زه غلی یوې خواته کښیناستم.

ځکه چی;

یو عادي د فوځ مشر وم.

او د دومره لوی هېواد مشري چې تر اوسه پورې یې نوم او نښان معلوم نه وؤ.

زه به یې چیرته سمبال کړای شم.

هر خان به د خپل ځان په باره کې غټې_غټې خبرې کولې.

او غوښتل یې تر څو د دې لوی هېواد مسؤلیت پخپله غاړه واخلي.

هر فرد به یو بل ردول, لومړۍ ورځ همداسې تېره شوه.

خو هېڅ نفر بل نفر ونه منلو په سبا یې بیا همدا حالت ؤ.

خو کومې پرېکړې ته ونه رسیدل.

اته ورځې مثلثل دا لړۍ روانه وه.

اخر کې یو نفر راغی.

ټولو ته یې وویل;

وه رروره تاسې څه د ماشومانو کانې را اخیستې دي.

دا د یوه هېواد مشري ده.

باید چې داسې انسان ته یې وسپارو, چې مستحق یې وي.

زه درته وایم.

زه داسې یو انسان پدې ساحه کې پیژنم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تاسو کې یو فرد هم نه پیژني.

تاسې به ماسره دا وعده کوئ چې, هغه فرد که هر چاته ګوته ونیوله, هماغه به د هیواد ملي مشر وي.

ټولو ورسره ومنله دا فرد بیرون د سرخ زمري په خوا کی پروت وو.

ټول ژوند یې د همدې مقبرې زیارت ته وقف کړی وو, دغه صوفي شراب څښونکی درویش پاڅېد.

لومړی یې په ټولو نظر تېر کړ بیا بیرون ووت.

شېبه به نه وه تیره چې بېرته راغی.

دوه د غنمو وږي یې په لاس کې نیولي د ټولو خانانو په منځ کی تېر او د احمد خان په لونګۍ کې یې دا دوه د غنمو وږي د تاج په نوم ورکېښودل.

او ویې ویل:

"دا ستا جیغه ده او ته د افغانانو پاچا یې "ټولو د کابلي صابر شاه دغه پریکړه ومنله او پرې خوشحاله شول.

دشېر سرخ په مزار باندې سپین بیرغ رپیږي.

او د افغانانو د ملت مشران ترې لاندی راغونډ دي، یوې خوا اوبلې خوا ترې آسونه څغلي.

د پښو ګرد یې اسمان ته پورته کیږي.

د شنه اسمان لاندې بور ځلیږي.

مځکه له هیبته ریږدي.

د افغانانو مشران سره په مرکه دي او کشران یې انتظار باسي ترڅو د هغوي مشران څه فیصله کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابلي صابر شاه پدې بیت ویلو سره احمد خان ته مبارکي وایي.

تخت وتاج دې مبارک شه
د پښتون ټبر زلمیه
دا ملت دې پر تا لوړ شي
په غلیم شوې بریالیه

ستر واکمن شوې ددې خاورې
رب دې ستر لره زمریه
د ولس په غم شریک شه
ملت ویښ کړه ننګیالیه

یو ګړۍ غفلت ونه کړې
واک ستا سوله دی په څه
په دردو یې ځان خبر کړه
لاس دې مینځه له هوسه

نور د هیڅ شي کمی نشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو تنها چې تربیه شي
په ملي روح یې ژوندون وي
له تقلیده بیګانه شي

یو د بل په غم شریک شي
د نفاق څخه ګوښه شي
خپل ځان وپېژني هڅې
چې پر ځان باندې تکیه شي

اوس نو ستا ولاس ته ګوره
ملا دې وتړه احمده
د خپل قام په خدمت پاڅه
مرسته غواړه له احده

زه له همدې ورځې څخه وروسته د احمدخان څخه په احمد شاه دراني بدل شوم.
دا منصب خومره خه ځیز دی کنه!
تر اوسه پورې احمد وم، خو چې منصب مې پیدا کړ.
احمدشاه دراني شوم دا وخت زما عمر غالبا 25کاله وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ټولو لومړی کار مې د یو داسی جرګې جوړول وو، چې موږ ورسره د ټول هېواد په اړه مشورې وکړو.

هغوي راسره خپل نظرونه شریک کړي.

دا خلک به پوهان عالمان او د خه زړه څښتنان وي.

بل په کندهار او هرات کې د یو داسې مانۍ جوړول، ترڅو خلک یې شاهي مانۍ وبولي.

د هر هیواد خلک ورته راشي.

او زموږ شاهي مانۍ و اوسي.

او بله مهمه خبره د خپل هېواد ټولې پولې راګرځول.

خپل هیوادوال د دوه ډله کیدلو نه ساتل اوجنګ د خپل هېواد او وطن نه لیرې شړل وؤ.

موږ یوه قطعه جوړه کړه.

د غلامخانې په نوم چې هر ډول خدمت ته چمتو وه.

موږ خپل فوځ په دوه برخو وېشلی وو، یو خو عادي سرتیري وو.

چې جنګ ته به استول کیدل، خو د دوهمی ډلې تخنیک ما د نادر افشار له طریقې څخه زده کړ.

لکه څنګه چې افشار پاچا غیر فارسي قومونه لکه افغانان، بلوچ، ایماق، او ازبکان د خپلو ساتونکو په ډول ګمارلي وو.

موږ هم د غلامخانې قطعه جوړه کړه.

چې غېر پښتون عناصر او تعلیم لرونکي قزلباش عسکر مو په هغې کې شامل کړل.

له دې عمل څخه مو موخه داوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم خانان چې سرکښي کوي.

او د حکومت لپاره جنجال جوړيږي.

د هغوي خوله به د هغوي د کليوالو په مصروفولو وربنده شي.

چې په شاهي ماڼۍ کې کار کوي او په ډيره اسانۍ سره به دا خانان هم د مرکزي حکومت اطاعت وکړي.

زه د خپل عمر په لحظې لحظې تېرېدلو سخت خفه کېدم.

داسې هيڅ څوک راسره نه ؤ.

چې خپل زړه ورته تش کړم، بس يوه ورځ مې د پاپيروس يوه ورقه راواخيسته او په تورکي مې پرې وليکل.

شيرين عمر چی تيريږي دريغه دريغه

داوبو په څير بهيږي دريغه دريغه

ولی زړه پرې خبر نه دی له رفتنه

چې دا هسې زر تېرېږي درېغه درېغه

ولې هسې شوې بې غمه زما دله.

عمر باد غوندې چليږي دريغه دريغه

که هر څو په ډېر ناز جوړی کړی ماڼۍ

په ارمان ځينې پاتيږي دريغه دريغه

درېغه درېغه اخر درېغه زما دله

چی مين جمله تيريږي دريغه دريغه

دا ياران لکه ګلونه د بهار دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خزان په تاو رژیږي دریغه دریغه

د هجران مثال دوزخ بېلتون ډېرې

د عاشق په سر لګیږي دریغه دریغه

که پېدا نه وای دیدن بېلتون به مړ وو

له دیدنه خون بهیږي دریغه دریغه

اشنایي په مثال ګل حاصل یې ښار دی

ښار شي سخت هله سوخیږي دریغه دریغه

احمدشاه به یې څه غم کا وخت دهوش دی

دوصال نوبت غږیږي دریغه دریغه

له دې څخه وروسته مې د شعر او شاعری سره علاقه پیدا شوه.

هر ځای او هر ډول ماحول کې به مې لیکنې کولې.

د شېر سرخ په جرګه کې د افغاني دود او دستور له مخې انجونو پېغلو او مېرمنو هیڅ ګډون نه وو کړی.

بس چې جرګه خلاصه شوه.

ځوانان او ماشومان ولاړل خپلو کورونو کې یې غوغا ګډه کړه چې احمدخان بادشاه شو!

د همدې جرګې خبره په همدې ورځ تر ټول خراسانه پورې ورسېدله هره پیغله او هره میرمن خبره شوه.

هغوي ټولی ولاړې، زموږ کور ته او زما مور زرغونی ته یې د ځوی د حکمرانۍ مبارکي ورکړه.

زما مور هم پدې ورځ د خوشحالۍ څخه په جامو کی نه ځاېیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرې خوانه په هېواد کې جشنونه وو.

ځکه چې بل هیڅ داسې قوت نه وو پاتی چې افغانان دې نور پرمختګ ته پرینږدي.

موږ د نادر په فوځ باندې ټول قوتونه خه وځپل.

موږ په داسی عصر او زمان کې ژوند کړی دی، چی د هېڅ طرف څخه هم زموږ هېواد ته څه خطر نه وو.

ځکه د نادر د وژل کیدو څخه وروسته د فارسیانو مرال ډېر ضعیف شوی وو.

د هغوي خپلې کورنۍ جګړې دومره زیاتې شوې وې، چې بهر ته یې فکر هم نشو کولای.

اونه هم د هند د مغولو هاغه قدرت او جلال پاتې وو.

بس صرف نوم او درباري القاب او تشریفات ورپاتې وو، په شمال کې هم داسې قوي دولت نه وو پاتې چې افغانستان ته خطر ولري.

او د بخارا امیر نه یوازې دا چې په بل چا یې یرغل نشو کولای بلکې د ځان څخه د دفاع توان یې هم نه درلود.

فکر کووم لکه څنګه چې به تل افغانستان ته یو بلا پېښېده او افغانان یې خپل کورګي ابادولو ته نه پریښودل.

داخل هڅې کومې بلا شتون نه درلود او افغانانو کولای شول چې په خلاص زړه خپل کورګی اباد کړي.

خو زه داسې انسان نه وم چی یوازې دې د خپل کور په ابادولو قانع شم، بلکی د ټولی نړۍ ابادول مې هیله وه.

او فکر کووم چې تر ډېره حده خپل منزل ته رسېدلی هم یم.

زموږ په وطن کې نور هر څه خه برابر وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې زه پوهېدم چې موږ کومې برياوې تر اوسه حاصلې کړيدي.

ټولی مو د همدی پښتنو ورونو په مټ حاصلې کړي دي.

خو له دې سره سره بيا هم پښتانه په دوه ډلو ويشل شوي دي.

اودالیان اوغلجیان ماډیر فکر وکړ.

خو د دوي د يوځای کولو هيڅ لاره نه وه.

بس د زړه له درده مې دغه نظم خپلو وطنوالو ته ډالی کړ.

قافله د عشق راغلی د کوم خوا ده

په زړګي باندې مې شته که څه غوغا ده

ټول یوه دي که غلجي که اودالي دي

خه هغه چې يې دزړه شيشه صفا ده

چې عمل يي د نیکی دې میړه هغه

که اغوستي يې ګدله د خامتا ده

پښتانه دي ټوله لاس سره يو کاندي

چې مو نن غزا هر لوري شاوخوا ده

بې زحمته راحت چيرته موندی نشي

د احمد ځکه په هر لوري غزا ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه وخت وروسته د خراسان خلکو ځانته مهر جوړ کړ چې په هغه کې لیکل شوي وو.

الحکم الله یا فاتح احمد شاه دراني ـ

له همدی مهر څخه وروسته مو شورا جوړه کړه تر څو د هر قوم او قبیلی مشران پکی وي.

د خراسان نوم موږ ته یو ډول پخوانی غلامۍ ښکارندویي کوله. ځکه چې هغه نوم زموږ د تېرو تورو وختونو نماینده ګي کوله.

وس نو باید یو نوی نوم د خراسان لپاره وټاکو.

د هر ډول خلکو مشوره به مو اورېدله.

بلکې زه به په لارو او کوسو کې ګرځېدم د عوامو نه به مو پوښتنې کولې.

تر څو دوي د خراسان لپاره کوم ډول نوم غوره کړني.

هر کراچۍ والا هر دیاني مار او هر خټګر نه به مو پوښتنې کولې.

ترڅو دوي د خراسان لپاره کوم نوم غوره کړني.

د ډېرو پښتنو د حال احوال اخیستلو څخه وروسته مو لویه جرګه رامنځته کړه.

په هغې کې د هر ولایت او د هرې ساحې امامان موجود ول.

د هر افغان فرد اواز رسوونکی موږ سره پدې جرګه کې شامل وو.

زموږ ټیم د ډېرو پوښتنو او ډېر فکر څخه وروسته یو نوم غوره کړ؟

اوغانستان :

اوغانان هغو خلکو ته ویل کیږي، چی صرف د غرو اورغو خلک وي.

د نهرونو او اوبو تر څنګ ژوند کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل د صافی هوا سره بلد وي او د پاک زړه خاوندان وي.

تل خلکو ته بخشش کوي.

اوغان پخپله هغه چاته وايي چې خپل سری وي.

او د هوا په څېر تېز خپل کارونه سرته رسوي او چی هر څوک يې په لومړي ځل وګوري.

نو زړه پرې بايلي او تراخره پورې يې په ملګرتيا نه پښېمانه کيږي.

واقعاً دا يو خه نوم وو.

موږ دې درې ورځې جرګې دې پريکړې ته ورسولو چې د خراسان نوم په اوغانستان بدل کړو.

خو د اوغانستان نوم اوغانستان پاتي نشو،

بلکې د ديني عالمانو په وينا اوغانستان نوم يو د غرور نه ډکو خلکو لپاره استعماليږي.

نو ځکه ډېرو علماوو فتوا ورکړه.

چې د اوغانستان نوم دې بدل شي.

ځکه نو د اوغانستان نوم په افغانستان تبديل شو.

او تر قيامته پورې به انشالله د افغانستان په نوم دا خاوره ونومول شي.

زه د خپلو خلکو نه همدا تمه لرم.

موږ چې کومې سيمې نيولې هغه که پريدي هم څه خبره نده. خو بايد د افغانستان يوه برخه هم د غليم په لاس ورنکړل شي.

تاسې به فکر کوی چی زه صرف يو زوي لرم ؟

نا زما زوي خالي تيمور ندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د تېمور په څېر نهه نور زامن هم لرم.

بس دامې وېنا وه چې هغه نورو کې دې یو هم شاهي میراث ته سترګې نه پټوي.

خالي تیمور شاه مې د خپل ولیعهد په توګه ټاکلی وو.

داسې نه وه چې هغه نور زامن پر ما ګران نه وو، یا کومه بله خبره وه.

بلکې که چېرې زه داسې ونکړم.

نو زما د مرګ څخه وروسته به زما د ټولو زامنو په شاهي میراث لانجه وي.

او هېڅوک به مې هم په هاغه وخت کې چې خدای ته یې لاسونه لپه کړي وي.

ما په دعاوو کې یاد نکړي.

او برعکس به د خپلو افغانانو د خېرو ښکار شم.

کال: 1160هـ(1747ز)

په پای کې مو تکل وکړ.

ترڅو د افغانستان او د پختونخوا ټولې سیمې پخپل واک کې واخلو.

لکه کابل، غزني او پېخور چې دا مهال پکې (تیموري او نادري پخوانی حاکم)ناصر خان مېشت وو.

زه د پوښتنو قبایلو د یوځای کولو څخه وروسته روان شوم.

د غزني په لور ترڅو د افغانستان سرحدونه راوګرځوو.

او د پردیو یرغلګرو له زور او ځواک څخه نور پښتانه ورونه خپل وطنوال او خاصکر مسلمانان وژغورو.

د پښتنو قبایلو څخه مو ښه پوره ځواک برابر شو.

بلکې د غلامخانې عسکر مو هم ورسره ملګري کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی مو د غزني څخه په لږه فاصله کې خپلې خیمې ودرولې.

او د غزني حاکم ته مو په لیکلي بڼه د صلحې پېغام ورولېګه.

ترڅو نور پر افغانانو د خپلو ظلمونو څخه لاس واخلي.

د غزني حاکم زموږ په ورلېګل شوي خط هېڅ ځان ونه پوهاوه.

پوره یوه ورځ مو ورته صبر وکړ.

ترڅو بېرته پیغام راشي، خو پیغام رانغی.

مطلب جګړه يې غوښتله.

خو دا بیا مانه غوښتل.

ځکه چې پښتنو او خاصکر افغانانو ته به پدې جګړه کې ډېر زیات تاوانونه اوړیدلي وای.

بس عسکر مو د عامو خلکو په جامه کې ښار ته ورداخل کړل.

ټول عسکر مو اول نه پوه کړي ول.

چې هرکله شاهي خېمې ته ورسېدل نو ضرور به ورته وسلې ورسیږي.

او سم د واره باید بریدوکړي.

لومړنی ډله مو بغیر د اصلحو څخه ورولېګله.

دوهمه ډله د اصلحو سره د غزني ولایت ته دننه شوه.

پریکړه اول نه شوې وه.

چې دوهمې ډلې ته اجازت دی.

برید دې وکړي، دریمه ډله سره د اصلحو په ګاډیو کې کښېناسته.

دوهمی ډلې ټول عسکر په جنګ کی بوخت وساتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمې ډلې لومړۍ ډلې ته وسلې ور ورسولې.

زه هم د خپل پوره فوځ سره دمانۍ په لور روان شوم.

او محاصره شوې مانۍ ته مو یوځل بیا پیغام ولېږکه، ترڅو د جنګ څخه لاس په سر شي.

د غزني حکمران چې خپل ځان د ماتې په حالت کې ولید.

نو تسلیم شو.

او پدې ډول مو په ډېرو لګو تلفاتو سره غزني ونیو.

د غزني په نیولو سره مو زیات شمیر وسایل لاس ته راغلل.

او د دې ځای عسکر مو هم د امر تابع شول.

له دې څخه وروسته مو مخه کړه د کابل په طرف،

د کابل والي چې زما د ورتلو پیغام ولید.

بغیر د ځواب رالیګلو نه په تېښته بریالی شو.

هرکله چې موږ ته خبر راغی، چې د کابل ښار اوزګار دی.

نو د خپلو ټولوعسکرو سره یوځای د کابل په طرف روان شؤ. د خپل تعداد عسکرو سره د کابل په ښار ورننوتلؤ.

هر فارسیوان او هر پښتون به راته حېران حیران کتل.

فکر کووم تر ډېره وخته یې د غلامۍ په تیارو کې ژوند کړی وو. اوس ورته د خپلواکۍ ژوند نوی ډول معلومېده.

خو یوه مهمه خبره داده، چې چا ټول عمر په غلامۍ کې تېر کړی وي هغوي ته د خپلواکۍ ژوند هېڅ معنا نلري.

دا خلک هم همداسې وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له دې څخه وروسته هېڅ افغان هم د غلامۍ فکر لا ونه واهه.

بلکې نور ډېر خلک يې غلامان تېر شول.

کابل مو هم لاس ته ولوېد.

او ويل کېده چې ننګرهار کې هم څوک نشته.

ترڅو د احمد خان مقابله وکړي.

ځکه مې ننګرهار ته د فوځ يوه برخه ولېګله زه ډېر ستړی وم.

ځکه مې يو څه وخت په کابل کې دمه وکړه.

او فوځ مو هم همدلته پاته شو.

له يو څه وخت تم کيدلو څخه وروسته ما سره د خپل فوځ چې ډېری پکې د نورو قومونو خلک وو.

د ننګرهار په لور روان شو.

او په ننګرهار کې مو د شينوارو او خوګيانو خلکو ډير ښه استقبال وکړ.

له ننګرهاره مو طرحه جوړه کړه.

ترڅو پيښور د نادري حاکم ناصر خان څخه ازاد کړو.

چې د کابل والي او د تېموري دولت مشر هم پېخور ته په تېخته بريالی شوی وو.

واقعاً په ننګرهار کې د شينوارو او خوګيانو خلک ښه مېلمه پاله خلک دي.

زموږ يې ډيره ښه مېلمه پالنه وکړه.

که څه هم موږ هر څه د خوراک ځانته برابرولای شول.

ځکه چی له دې څخه وروسته به په ننګرهار کې هم د احمد خان سکه چليده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو نه دي خلکو په خپله غریبه غریبۍ کې موږ ته او زما فوځ ته خه پوره مېلمستیا وکړه.

په شینوارو کې اکثر کلي یو لوی چنار لري.

چې د ډېر پخوا نه همدې خلکو ته پاتې دي او دوي یې هم له سیوري څخه استفاده کوي.

زه هم د خپلو صاحب منصبانو او قومندانانو سره یوځای د ننګرهار د خلکو سره ددې چنار د سیوري لاندی په زوړ پوزي ناست وم.

واقعاً د ننګرهار په سخته ګرمۍ کې دې چنارونو واورویته هوا لاندې دالله تعالی بنده ګانو ته رارسوله.

د شینوارو خلک ډیر د مجلس او د جرګو خلک دي.

پلن پټکي تړي، یو واسکټ یې د پلار څخه په میراث ورپاتې دې.

او سپینه ګرده خولۍ په ټنډه باندې ږدي، واقعاً چی زما د دې خلکو دود او دستور ډېر خوښ شو.

ددې ورځې په سبا موږ ټول تللو پیخور ته د جنګ لپاره.

د دې ځای خلکو راته ډېر ستونه وکړل.

بلکې بیخي کلک شول.

ویل یې:

که پاتې شۍ موږ به ډیر خوشحاله شو.

واقعاً چی د پښتو نوم په همداسې غیرتي خلکو آباد دی.

بس د دې ځای څخه ولاړو.

او د پېښور ښار مو محاصره کړ، خو دښمن مو ډېر چالاکه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مخکې ورنغلو.

تیموري او نادري حاکمانو موږ سره ښه پوره د جګړې لپاره ځان اماده کړی وو.

بس نه کیده تیموري اونادري حکمرانانو ته مو خطونه ولیګل. خو د خط وړونکو سرونه یې له تن څخه جلا کړل.

دې بې غیرته کار یې سخته غوصه راوسته.

او د ټولو پښتنو وینه ورته په جوش کې راغله.

پښتانه بغیر له امر څخه د پېخور په ښار ننوتل او هر عسکر به یې له تېغه تېروه.

هر پښتون سره دوه دوه نیزې په لاس کې وې.

او لکه د زمري په شان د دښمن په لښکر ځانته ورګډېده.

او روغ به ترې راوته.

په ډېر لږ وخت کې مو صدر او مردان ونیو او کله چې تیموري واکمن وکتل.

حکومت پرې چپه شو.

نو تېخته یې غوره لار وبلله.

د ناصر خان سره هند ته وتختیده.

تر اټک سینده پورې مو خپلې لښکرې ورسولې.

او غنایم مو بیخي ډېر ترلاسه کړل.

ځکه چې تیموري واکمن ته د هند له طرفه ډېر څه پخوا رالیګل شوي وو.

او هغه ټول زموږ په لاس راغلل.

اوس نو موږ د ټولو پښتنو سیمې ونیولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدا ځای مو تر اخره پورې د افغانستان سرحد وټاکه. ځکه چې د پښتنو قبایل تر همدې ځایه پورې میشت وو.

زه په پیخور کې پاته شوم.

واقعاً د پېخور خلک ډېر عاجز خلک دي.

که مو ضرر ور ونه رساوه هېڅ کار نه درسره لري.

زما اراده وه.

ترڅو ولاړ شم بېرته کندهار ته.

ځکه چې په کندهار کې د تیمور په وړاندې یوڅه لنډغر راپاڅېدلي وو.

او دلته هم راته د لاهور والي د سولې وعده راکړې وه.

هر کله چې مې ځان اماده کړ.

ترڅو کندهار ته ولاړ شم.

یو دم د لاهور والي جګړې ته رامخکې شو.

فکر کووم د تیمور په وړاندې هم مشکل همدې د لاهور والي جوړ کړی وو.

ځکه په همداسې سخت وخت کې جنګ ته راوړاندې شو.

ها تاسې به وایې چې تیمور څوک وو.

تیمور زما زوی دی.

او زما د راتلو څخه وروسته دکندهار خلکو هغه د خپل مشر په توګه منلی دی.

د چناب په سیمه کې د لاهور والي د جګړې وړاندیز وکړ.

په دې شپو کې سیند سخت مست وو.

د څپو اوازونه یې په درېم کلي کې اورېدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه نو په سیند نشؤ اوړیدلی.

د لاهور والي ډیر هوښیار وو، ځکه یې د چناب ساحل د جګړې ځای وټاکه.

ترڅو موږ د سیند څخه په وتلو کې مشغول شو او هغوي راباندې د توپ څواک په وسیله اورونه بل کړي.

خو موږ هم د افشار په څواکونو کی زده کړی کړی وی.

او د دې معلوماتو راته سل په سلو کې وو، چې دیوې ناکامۍ سره مو ټوله امپراتوري ړنګیدلای شي.

ځکه د چناب ساحل په پورته خوا د چناب سیمې ته ور داخل شؤ.

او د شا له طرفه مو د لاهور ټول فوځ تس نس کړ.

د لاهور والي شاهنواز چې کله پوه شو چې د شا له خوانه پرې برید شوی.

سم د واره یې د جګړې ډګر پرېښود.

او ډهلي ته په تېښته بریالی شو، د شاهنواز فوځ هم د شاهنواز په تیښتې سره ټول تسلیم شو.

او په خپل پوره تکتیک سره مو لاهور هم لاسته راغی.

مغلي بادشاه چې زموږ له دومره تېزو فتوحاتو څخه خبر شو.

نو له هند څخه یې خپل زوی شاهزاده احمدشاه، د سل زره کسیز لښکر سره چې په پوره وسلو او هر ډول توپونو سمبال وو.

زموږ طرف ته راولیګه.

زه لدې څخه بیخي خبر نه وم، چې شاهزاده احمدشاه راروان دی.

کنه موږ به ورته پوره اماده ګي نیولی وای.

خو یو ناڅاپه یې برید وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د 1161 کال:

په لومړي کې په (مانک پور، مان پور او مالو پور) کې د دواړو لوریو لخوا جګړه ونخته.

پښتانه یې سخت وځپل، زما هم پدې جګړه کې لاس ژوبل شو.

ډېر تاوان دې جګړې راته ورساوه.

او پوهېدم چې نور هم رارسوي، د هند د صدر اعظم قمر الدین په وژلو سره د پښتنو مرال لوړ شو.

خو د قمرالدین څخه وروسته یې ځوی د فوځ مشري پر غاړه واخیسته.

هرکله چې زموږ په لویه خېمه اور اولګېده.

او د باروتو پر ګودام هم توپ ولګید نور نو پښتانه د جګړې قابل پاتې نشول.

څکه د شپې د ختمېدلو پر مهال یې شاتګ وکړ او بیرته د چناب د ساحل څخه راواوړیدل.

خو شاهزاده احمدشاه د سولې پیغام راولیګه.

او موږ هم ومنلو دا وخت د سولې نه وو، خو د دوي د سولې علت داوو.

چې په هند کې محمد شاه ګورګاني ناروغ شو او زموږ په کندهار کې هم لقمان خان د تیمور شاه په وړاندې بغاوت کړی وو.

زه راغلم کندهار ته بیخي مې ذهني حالت خراب وو.

خو راساً د لقمان خان کور ته ورغلم.

له کوره مې راوباسلو.

او د ټولو کندهاریانو په مخ کې مې خې خبرې ورته وکړې.

ورته مې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسره د بهر خلک د هند خلک د لاهور خلک سوله کوي.

او خپل ورور مې راپاڅيږي دلته راسره راسره شر کوي.

ولې ته نه ګورې چې خپلواکي مو لاسته راغله.

ولې د خپل وطن د خپلواکۍ په اهميت نه پوهيږی.

تاسی تکړه شئ بيرون ووزئ .

او د جګړې له اړخه بيرون سيمې د افغانستان په لويه امپراتورۍ کې شاملې کړئ.

ترڅو راتلونکی نسل خو دربانديې افتخار وکړي.

تاسې چې لږ زور پيداکړئ، بيا مو خپل ورور رانيولی وي.

له همدې څخه غچ اخلئ.

ای پښتنو!

يوځای شئ د بهرنيانو لپاره

او جګړه له خپل وطن څخه لرې وباسئ.

خپل وطن ته کار وکړئ.

مدرسې پکې جوړې کړئ.

نور د علم لپاره کار وکړئ، اوس نو بهرنيان احمقان دي.

تاسی هوښياران شئ.

هر څوک که غواړي چې جګړه وکړي.

او ډير شوق يې وي.

راځي دې ماسره .

له خپل وطن څخه بهر زه ډيرو زياتو عسکرو ته اړتيا لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرو په کولو سره ټول کندهار کې بغاوت کوونکي ورک شول.

ځکه نو زه بیرته روان شوم.

د لاهور په لور خو لاهور یې میرمنو ته سپارلی وو.

والي یې هم میرمنو وو.

میرمنو د جګړې څخه ډډه وکړه.

او ویل یې:

چې هر ډول لاره غواړی درسره یې منم.

بس د جګړې څخه تېر شي.

ځکه نو زه د ننګرهار او پیښور په منځ لاره سیده لاهور ته ولاړم.

د میرمنو سره کښیناستم.

د ګجرات، سیالکوټ، پنجاب، اورنګ اباد او امرتسر مالیات چې څوارلس لکه کیدل.

په میرمنو مو کیښودل.

چې هر کال یې باید د احمد شاهي اعلی دیوان ته ورسوي.

له دې څخه وروسته موږ هم یو دوه کاله ښه په ارامه په کندهار واکمني وکړه.

خو په کال1163ه

کې امیر عالم د هرات په لوري مخه کړه.

او د هرات والي ورته هرات پریښود، امیر عالم هرات ونیو.

ما ورته صبر وکړ ځکه امکان لري چې بیرته هرات پریږدي.

خو امیر عالم په نیمه پوه نشو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماهم پنځه ویشت زره کسیز لښکر مخکې کړ.

ترڅو ورته وخایم د افغانستان خاوره دومره سپکه نده چې نور به پرې اغیار قدم کیږدي.

د هرات ولایت مو ګېر چاپېره کلابند کړ.

خالي تجاران او افغان مسافرین مو پرېخودل.

نور په نوم فارسي مو نه پرېخود، ترڅو دننه فارسیانو ته ګټه ورسوي.

څلور میاشتې کېدلې چې هرات زموږ یو څو نفرو محاصره کړی وو.

خو اوس ورته پوره پنځه ویشت زره کسیز فوځ راغلی وو.

ځکه نو برید مو پرې وکړ.

امیر عالم هم په لومړي سر کې هیڅ همت نه بایله، خو چې ماته یې وکتله.

نور یې نو دوه خپلې کړې او دوه پردۍ او اصفهان ته وتختېده.

لدې سره تیار موږ له کندهاره راوتي وو، نو د مشهد په لوري روان شو.

او شاه ولي خان پوپلزی چې د یو ټولي مشر وو، دا مو شمالي ولایاتو ته ولېګه.

ترڅو هغه ساحې کنټرول کړي.

د مشهد فوځ بغیر له کومې جګړې څخه تسلیم شو.

ځکه چې دوي یوځل مخکې هم زما د فوځ له لاسه مات شوي وو.

او بیا ځلي یې نه غوښتل چې مات شي.

یانه پوهېږم کومه بله خبره به وه.

امکان لري دومره توان یې نه درلود، ترڅو موږ سره ډغره ووهي.

یا به یې اقتصاد خه نه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حال مشهد مو د نادر لمسي شاهرخ ميرزا ته وسپاره.

او پخپله د نيشاپور د نيولو لپاره روان شو.

نيشاپور مو هم لکه د هرات محاصره کړ هيڅ فرد نشو کولای چې له دې هېواد څخه ووزي.

خو د نيشاپور واکمن عباس قلي بيات مقاومت وکړ.

او په محاصره کوونکو به يې هر وخت بريد کاوه، زموږ د عسکرو تعداد کم وو.

او وسايل هم نه وو، بل په غرونو کی دوخت تيرول وو.

او ژمی هم رارسيدلی وو.

بيخي يخني وه، نور د شپی پدې غرونو کی وخت نه تېرېده.

نو ځکه مو د نيشاپور محاصره ماته کړه.

او بيرته کندهار ته راستانه شو.

پوره يوه مياشت مو په کندهار کې په ارامه تېره کړه.

خو يوه بله بلوا راپيښه شوه.

د بلوچستان خلکو د نصير خان په مشری بغاوت وکړ.

زما هم نور غوصه راغله.

اوراسأورپسی د خپل پوره فوځ سره ورغلم.

خو داچې دوي هم پښتانه وو .

نو اول نه مې ورته ووېل:

چې جنګ ته نه يم راغلی، اصلحې کيږدی،

او د پاڅون نه تير شی، تاسی وس غلامان نه ياست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې د خپل سر خلک یاست.

او ستا مشر هم ستاسې په ژبه له تاسې سره غږیږي.

تاسو د نصیر خان په پښتو مه تېر وځئ.

هغه مو تېرباسي، بلکې د خپلو مسلمانانو مشرانو اِطاعت وکړئ.

انشالله بریا به زموږ وي.

د همدې خبرو سره د بلوچستان د خلکو پاڅونونه هم غلي شول.

او د بلوچستان ولایت په دربار کې مو د پاڅون کوونکو مشران وګومارل.

تر څو خولې یې وَربندي شي.

خو بیامې هم پرې باور نه درلود، ځکه چې هسې نه زه به د بهر په جګړو کې بوخت یم.

او دلته به دوي پاڅونونه کوي.

نو ځکه مې د همدې پاڅون کوونکو مشر نصیر خان راوست.

د ټول بلوچستان ولایت دربار مې ورته ورکړ.

ترڅو هرڅه کوي خپل کار یې زه چې راځم، ترهغې خو به ارامې وي کنه.

بیرته راغلم کندهار ته

کال 1164:

دا ځل مو د نیشاپور د نیولو لپاره ښه پوره تابیا ونیوله.

د پخوا په څېر مو هغه نفر چې یې زړه وو لومړی مو هغه یې اصلحې ورولېګل.

بیا مو ورپسی اصلحه دار عسکر ورولیګل، ترڅو عسکر په جګړه کې بوخت وساتي.

دې اصلحه داره عسکرو ته مو د ډیرې چالاکۍ تمرین ورکړې وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوي يو نفر به د يوولسو نفرو سره مقابله کوله.

او مخالف يولس نفر به هم پدې نه پوهيدل، چې مخې ته مو د غره تر شا يو نفر دی.

ځکه هغه به په لږ وخت کې د ډېرو طرفونو نه ډزې کولې.

بې اصلحې عسکر تر شاهي ماڼۍ پورې رسيدلي وو.

او په ګاډيو کې مو ورته توپونه او وسلې ورورسولې.

هغوي شاهي ماڼۍ کلابنده کړه.

خو زموږ نور عسکر د عسکرو په منځ کې نشول تللای.
ځکه د نيشاپور ډېر لوی فوځ وو.

او زه نه شوم تېرېدلای.

بس جګړه د هرې خوانه ونختله.

ما د عسکرو په منځ کې تر شاهي ماڼۍ ځان ورساوه.

هر کله چې عباس قلي بيات وليدل.

نو همدا مهال يې د خپلو عسکرو په ذريعه پر موږ بريد وکړ..
موږ هم په شاهي ماڼۍ بريد وکړ.

که څه هم دا د شاهي اصولو خلاف کار وو، خو زموږ عسکرو ورته اول نه اختار ورکړی وو.

ځکه نو شاهي ماڼۍ ونيول شوه او په ټولو عسکرو د مرکز رابطه قطه شوه.

ځکه يې مرال خراب شو او نيشاپور هم فتحه شو.

دا وخت خبر راغی، چې شاهرخ ميرزا بغاوت کړی.

بس همدا بغاوتونه وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زموږ پرې سر وو، ځکه نو زه بیرته مشهد ته راغلم.

شاهرخ ته مې وویل:

چې نور درته هېڅ نه وایم، خو لدې څخه وروسته به دې په هیواد کې سکه هم د افغانانو چلیږي.

او خطبه کې به نوم هم د افغانانو د امیر اخلي.

او لاندې سیمې به افغانستان پورې تړل کیږي، بیا به بیرته د دې ځای مشري درکړم.

تربت جام، تربت حیدري، باخرز، خواف اوترشېز

بس دغه سیمې مو پرېښوولې.

او کندهار کې هم پاتې نشوم، ځکه چې په پنجاب کې ګورګانی شهزاده د مالیاتو د ورکولو څخه انکار کړی وو.

ځکه نو ورغلم.

خو هغه وویل:

چې د مالیاتو پر ځای به د احمدشاه په قلمرو کې سند، کشمیر او پنجاب داخل شي.

مطلب پورتنۍ سیمې دې، د افغانستان د حکومت په ولکه کې وي.

دا ښه خبره وه.

ځکه مې مېرمنو یو ځل بیا د پنجاب والي کړ او هغې به خپل مالیات خه په پوره ډول رالیګل.

یو دوه کاله مو بیا خه په ارامۍ وخت تېر کړ.

خو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال1167:

کې مېرمنو مړ شو.

ټولو پنجابيانو يې جنازه ښه په احترام سره وکړه.

ډېر زيات خلک بلکې ټول پنجاب د ميرمنو په مرګ خفه شو.

ځکه مېرمنو پخپله د پنجاب شخص وو.

د پنجاب لپاره يې هيڅ د جنګ زمينه نه پرېښودله.

(ليکوال)

(...له دې څخه موږ ته معلومېږي.

څوک چې له جنګ څخه خپل هېوادل په هر ډول حالت کې ساتي نو د عوامو په زړونو کې ځای نيسی.

او عوام يې تر مرګه پورې بيا احترام کوي.)

يو ځوی يې درلود.

او همغې ته يې د حکومت چارې پاتې شوې، داچې ځوی يې ډېر کوچنی وو.

ځکه يې د واک چارې ټولې مور ته پاته شوې.

د پنجاب نور اميران په دی پريکړه خفه شول.

ځکه چې يوه ښځه به څنګه د ټولو پنجابيانو د حاکميت چارې پر مخ وړي.

ځکه نو غازي الدين د پنجاب د اميرانو له ډلې څخه راپاڅيد.

په پنجاب يې حمله وکړه او پنجاب يې بغير له کوم تشدد څخه ونيو.

ځکه چې د مېرمنو مېرمن نه غوښتل، چې خپل ولايت په وينو سور کړي.

د مېرمنو مور او ځوی يې له حکومت څخه لرې کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ادینه بیګ یې خپله د پنجاب والي کړ.

د کشمیر خلکو د پنجاب حالات ولیدل، چې خلک یې د احمد خان پر وړاندی کامیاب شول.

نو په کشمیر کې هم د سکجیوان په نوم یو شېخ بغاوت وکړ.

راساً ولاړ ولایت ته او والي خواجه کوچه یې مړ کړ.

د دې خبرو په اوریدلو باندې زه سخت خفه شوم.

ځکه نو سیده لاهور ته روان شوم، په لنډ وخت کې لاهور ته ورسېدم.

نور الدین خان بامیزی مې په سکېجوان پسې ولیګه.

تر څو ماته یې راولي.

دې اخر ولی یو بیګناه والي وژلی دی.

سکیجوان یې ونیو او ماته یې راوست، دابې غیرته مو په زندان کی بندي کړ.

او تراوسه پوری بندي دی.

کشمیر یې یوځل بیا د افغانستان په لویه امپراتورۍ کې شامل کړ.

زه تیار د کندهار نه راوتې وم.

ځکه نو د ډهلي په طرف روان شوم، په ډهلي کې داسې یو انسان نه وو.

چې زما مقابله وکړي.

په کرنال کې د اصالت خان یوسفزي ځوی نواب نجیب الدوله سره مخ شوم.

هغوي هم راسره یوځای شول.

د پوره طاقت سره بغیر له کومې ویرې ډیلي ته ننوتو.

زه دانه وایم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زموږ دا لوی ارمان وو ترڅو ډهلي ونیسو.

خو دا مهال راته ټولو عسکرو د ډیلي تخت پریښود، ځکه چې د ډهلي یو انسان هم د اقتصاد له اړخه برابر نه وو.

یاهم شاید کومه بله خبره به وه.

دویم عالمګیر مو د ډیلي پر تخت کیناوه.

او د وزارت چارې مو له غازي څخه واخیستی او د قمرالدین خان زوی نظام الدوله ته مو په لاس کې ورکړې.

ترڅو په ښه ډول یې پر مخ یوسي.

نواب نجیب الدوله مو د هند سپه سالار وټاکه.

او ګورګانی شاهزاده، احمد شاه خپله لور تیمور ته په نکاح کړه.

لدې هرڅه وروسته زه بیرته کندهار ته راغلم، تر څو یو څه وخت په آرامه ژوند وکړو.

پاني پت:

زه لا کندهار ته نه وم راغلې چې غازي الدین بیا بلوا جوړه کړه.

دا ځل سیکان، راجپوتان او مرهټیان هم ورسره ودریدل.

د دوی نور هیڅ وس نه رسېده.

ځکه نو دوی ټولو بې غیرتانو هلته په هند کې په مسلمانانو ظلمونه شروع کړل،

ترڅو احمدخان بیا راشي.

د دوی شمیر ډیر زیات وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دومره شمیر زما د فوځ نه وو.

خو بس ونشوه.

ماته د افغانستان خلکو وویل:

چې ورځه پرې نور کامیابي او ناکامي د الله تعالی له لوري راځي.

د غازي الدین ملا ټولو سیکانو، راجپوټانو او مرهټیانو قوي کړه.

د هغوي شمیر درې سوه زرو ته ورسید.

ماسره خالي یوه لاره وه، ترڅو د نصیر خان څخه چې په بلوچستان کې دی.

مرسته وغواړم.

ځکه چې له هغې سره هم ډیر زیات فوځ برابریږي.

ما له نصیر خان څخه مرسته وغوښتله، هغه نصیر خان چې دپاڅون په وخت کې د بلوچانو مشر وو.

او ټول بلوچستان چې مې ورته حواله کړی وو.

خو نصیر خان مرسته ونکړه.

نه پوهیږم ولی؟

خو دا د ځینو بې غیرته خلکوعادت دی.

چې تل به دې په سخت وخت کې یوازې پریږدي.

ګر چې ماورسره اول نه خبره کړی وه، چې زما به د دی پنجابیانو سره جګړه رازي.

او خالي می سترګې ستا او د تیمور مرستې ته دي.

خو هېڅ مرسته يې ونكړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بولان له لاری پېښور ته راغلم، پېښور کې راته تیمور شاه او جهان خان اول نه ناست وو .

له دوی سره یوځای د اټک په سیند راواوړېدم.

نجیب الدوله، سعدالله خان، روهیله او شجاع الدوله هم راسره یوځای شول.

زموږ د ټول لښکر شمېر شپېته زرو ته ورسېد.

خو له بلې خوا څخه پنجابیان، هندوان او مرهټیان د درې لکو څخه هم زیات وو.

ډیر ژر مو ځان د پاني پت نومې سیمې ته راورساوه.

واقعاً چې دې ظالمانو په مسلمانانو سخت ظلمونه شروع کړې وو.

هر کله چې پښتنو دا حالات ولیدل.

نو سم د واره یې برید وکړ، جګړه پیل شوه.

د دښمن فوځ راباندې ډېر قوي وو، خو د هند مسلمانانو هم پر سکانو برید وکړ.

اوموږ هم ورته توپونه برابر کړل.

موږ د ډیرو فتحو په ترڅ کې زیات شمیر غنایم ترلاسه کړې وو.

چې دا مهال مو ترې ګټه واخیسته.

په دریو توپونو سره په مرهټیانو کې غوغا ګډه شوه، چې د احمدخان فوځ قوي شو.

دا چې ما د جنګ په ډګر تر اوسه ماته نه وه خوړلې او پدې سره مې ډېر لوی نوم ګټلی وو.

او هر عسکر زما له نوم څخه ښار خوړ نو:

ډیری یې زړه عسکرو شاته منډه کړه، خو شاته ورته تیار خپله د هند مسلمانان ولاړ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې دوي پرې ظلم کړی وو.

یو نفر هم ترې روغ رمټ ونه واته.

په سکانو باندې مو د شوبلو او توپچي ځواک برابر کړ.

مرهټیان مو د ځمکني فوځ سره ونښتل،

او د راجپوټانو سره خپل مسلمانان ونښتل،

هر کله چې سیکانو خپل ځان د اور د لمبو په منځ کې ولید.

نو خالي به یې ځان ته لاره کتله او هر نفر چې به تختېده بیاهم ژوندی نه پاتی کیده.

د مرهټیانو 30000 نفر په خندقونو کې بې روحه پراته وو.

دویرې او خفګان څخه ډکه ورځ وه.

د مړو په جسدونو د اسمان بازانو دورې وهلې.

مورږ خپل شهیدان راغونډ کړل او افغانستان ته مو راولیګل.

او د سکانو او مرهټه وو، مړي مو د هر یوه کورنۍ ته ولېګل.

او دا مو هغه قوم ته وخودله چې د مسلمانانو په حقوقو باندې تېری څه معنا لري.

د اسمان وریځو د قهر نارې وهلی.

سیندونو یې د ویر سلګۍ کولې او په زرګونو میندې، او مېرمنې د راجپوټانو، سیکانو او مرهټیانو کونډې شوی.

ماچی په هغه ورځ کوم درد لیدلی.

او څومره چې خپل ضمیر ته ملامت وم، هېڅکله به هم بیا نشم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مانه غوښتل ترڅو د هغو ځوانانو غرور تر پښو لاندی کړم، چې نوي په ځوانۍ راغلي وو.

او ټوله دنیا ورته کمزورې ښکارېده.

ما دا هم نه غوښتل چې زه دې چاته خپل ځان قوي وروخایم.

زه د قتلونو او د مرګونو په ښار کې رالوی شوی یم.

خو تراوسه مې دومره درد نه وو لیدلای.

دا لومړي ځل وو چې دومره ودردیدلم.

هغه ځکه چې د ډیرو میندو په غیږو کې مې د هغوی د بچو سرونه ولیدل.

د ډېرو انجونو په سترګو کې مې د هغوي د ښځې کېدو ارمان نیمګړی ولید.

واقعاً چې دا سخت زور لري.

زه به بیا نه ژوندی کیږم.

خو دا پدې کتاب کې لیکم، چې ما دا هرڅه د دې لپاره ندي کړي.

چې زه دې لوی امپراتور جوړ شم.

بلکې دلته د مسلمانانو سره د ظلم د مخنیوي په خاطر مې وکړل.

له هغې څخه وروسته زه سیده راغلم.

نصیر خان پسې هغه مې بندي کړ او سخته سزا مې ورته مقرره کړه.

واقعاً چې د داسې بې غیرته انسان لپاره همدا ښه سزا وه.

زه پوره باور لرم.

چې افغانان به د خپل هیواد پولې تر ډېره وخته وساتي.

او ان شاالله چې هیڅ یرغلګر به هم بیا دغې خاورې ته په سپک نظر ونه ګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

واسلام.

ستا د عشق له وینو ډک شول ځېګرونه
ستا په لاره کې بایلې زلمې سرونه

که هر څو مې د دنیا ملکونه ډیر شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقیب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا ګذارونه

تاته راسمه زړګی زما فارغ شي
بې له تا مې اندېښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هیرومه چه رایاد کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنیا یو خواته بل خوایې

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خوښ دي ستا دا تش تش ډګرونه

"احمدشاه" به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

لیکوال:

احمدشاه بابا خپل هیواد او افغانانو ته ډیرستر خدمتونه وکړل.
د هغه په وخت کې خرقه شریفه کندهار ته راوړل شوه.
د شبرغان او کندهار ښارونه دده په امر ودان شول.
همدارنګه نور ډېر ستر کارونه چې په تاریخ کې په زرینو کرښو لیکل شوي دي.

دې سترفاتح
د۱۱۸٦ هـ کال:
د رجب د میاشتې په شلمه نېټه د جمعې په مبارکه شپه، د عمر په یو پنځوس کلنۍ کې یې ساه ورکړه.
او د تلپاتې ژوند په لور یې روح والوت.
اناللہ وانااليه راجعون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د عشق له وېنو ډک شول ځېګرونه
ستا په لاره کې بايلي زلمې سرونه

که هر څو مې د دنيا ملکونه ډېر شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقيب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا ګذارونه

تاته راسمه زړګی زما فارغ شي
بې له تا مې انديښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هيرومه چه راياد کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنيا يو خواته بل خوابې
زما خوښ دي ستا دا تش تش ډګرونه

"احمدشاه" به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library